

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Maja Lampret

Ljubiteljska kultura: Primer Kulturnega društva Stična

Diplomsko delo

Ljubljana, 2009

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Maja Lampret

Mentor: doc. dr. Aleš Gabrič

Ljubiteljska kultura: Primer Kulturnega društva Stična

Diplomsko delo

Ljubljana, 2009

LJUBITELJSKA KULTURA: PRIMER KULTURNEGA DRUŠTVA STIČNA

Naloga skuša ugotoviti vlogo in pomen Kulturnega društva Stična, v nadaljevanju tudi KD Stična v občini¹ Ivančna Gorica ter kako to društvo sploh deluje. V nalogi obravnavam tako teoretično razjasnitev pojmov kot tudi pregled ljubiteljskih kulturnih dejavnosti v občini Ivančna Gorica in podroben opis KD Stična. Za boljše razumevanje sem naredila tudi dva intervjuja, in sicer z Barbaro Rigler, vodjo Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti (JSKD), Območna izpostava Ivančna Gorica in s predsednikom KD Stična, Milanom Lampretom. Ugotavljam, da je v občini veliko aktivnih društev, med katere spada tudi KD Stična, kot eden izmed nosilcev tamkajšnje ljubiteljske kulturne dejavnosti. Za svoje delovanje bi nujno potreboval tudi dobro in zanesljivo finančno pomoč, saj je sedaj v večini odvisen od sponzorjev. In ko potegnem črto še pod intervjuja, lahko zaključim, da v občini primanjkuje predvsem komunikacije in posluha za želje in interese tako tistih, ki ustvarjajo, kot tudi tistih, katerih naloga je, da tem pomagajo.

Ključne besede: ljubiteljska kultura, društvo, sodelovanje

AMATEUR CULTURE: CASE OF CULTURAL ASSOCIATION STIČNA

This diploma tries to find role and meaning of Cultural association Stična in municipality Ivančna Gorica and how Cultural association Stična manage it's affairs in general. In this diploma I deal with both theoretical clarification of concepts, as well as review of amateur cultural activities in the municipality Ivančna Gorica and a detailed description of the Cultural Association Stična. To help me present this situation I did two interviews Head of the Republic of Slovenia Public Fund for Cultural Activities (JSKD), the regional branch Ivančna Gorica and the second was with President of the Cultural Association Stična, Milan Lampret. I note that there are many active associations in the municipality, among which Cultural association Stična is excelent example of such organisations. For them to reach their full potential they would necessarily need a good and reliable financial support, since they now mostly depend on sponsors. In the end I can conclude that what amateur culture in Ivančna Gorica needs most is an open ear for wishes and troubles of people who contribute to society by helping shape our cultural space.

Keywords: amateur culture, association, cooperation

---

¹ V diplomski nalogi uporabljam besedo Občina tudi z veliko začetnico, in sicer v pomenu institucije. Občino kot območje pa pišem z malo začetnico.

KAZALO

1	Uvod.....	5
2	Opredelitev pojmov:	7
2.1	Kultura	7
2.2	Ljubiteljska kultura	8
2.2.1	Dejavnosti ljubiteljskih ustvarjalcev	9
2.3	Društvo.....	10
2.4	Prostovoljstvo	11
2.5	Neprofitne organizacije.....	11
2.6	Občina.....	13
2.7	Lokalna skupnost	14
2.8	Zveza kulturnih društev – ZKD	15
2.8.1	Zveza kulturnih društev Slovenije	15
2.8.2	Zveza kulturnih društev Ivančna Gorica.....	16
2.9	Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti.....	16
2.10	JSKD RS, Območna izpostava Ivančna Gorica.....	18
3	Ljubiteljska kultura v občini Ivančna Gorica.....	20
3.1	Kulturna tradicija v občini Ivančna Gorica.....	20
3.2	Ljubiteljska kultura v občini Ivančna Gorica danes	21
4	Kulturno društvo Stična	24
4.1	Nastanek Kulturnega društva Stična	24
4.2	Kulturno društvo Stična	25
4.3	Organi Kulturnega društva Stična.....	25
4.3.1	Zbor članov	25
4.3.2	Izvršni odbor	26
4.3.3	Nadzorni odbor	27
4.3.4	Častno razsodišče.....	27
4.4	Delovanje Kulturnega društva Stična	28
4.4.1	Gledališka dejavnost	28
4.4.2	Folklorna skupina.....	30
4.4.3	Pevska dejavnost.....	31
4.4.4	Festival Stična.....	31
4.5	Financiranje Kulturnega društva Stična.....	34
4.5.1	Financiranje preko Občine Ivančna Gorica in Zveze kulturnih društev	35
4.5.2	Financiranje preko Ministrstva za kulturo RS in Javnega sklada za kulturne dejavnosti RS	36
4.5.3	Sponsorstvo in donatorstvo.....	37
4.5.4	Primer: Financiranje v letih 2008, 2007 in 2002	37
5	Povzetka intervjujev.....	41
6	Zaključek.....	47
7	Literatura.....	50
8	Priloge.....	55
	Priloga A: Zbrani podatki o do sedaj uprizorjenih predstavah v Stični.....	55
	Priloga B: Nagrade.....	58

1 Uvod

Na začetku se čuti samo nekakšno malo, skoraj neopazno ščemenje, nekje globoko v vsakem izmed nas. Ni nam popolnoma jasno, ali je prijetno ali ne. Je dobro ali slabo. Nihče tudi ne ve, od kod izvira in kaj ga povzroča. Vendar se vse močneje zavedamo njegovega obstoja. Zato ga postopoma sprejemamo za svojega. Dobi svoj prostor nekje v nas. Spremlja nas skozi vsakdan in nam vse pogosteje ukrade pozornost. Nanj se ovija materija naših misli, vanj se vpletajo zaznave iz zunanjega sveta, vse skupaj se v dokončno tvorbo izkristalizira skozi čas. (Lampret 2005, 3)

Tako je zapisano v programski knjižici 6. Festivala Stična. A to ne drži samo za festival. Po mojem mnenju to drži za vsak projekt, vsako predstavo, vsako stopničko, na katero se v KD Stična uspemo povzpeti. V majhnem kraju Stična sem del velikega društva, ki zbližuje, spreminja, izboljšuje, uči, družijo, spoznava in uresničuje. Njegova vrata so odprta vsem. Tako tistim, ki se želijo izražati skozi umetnost, kot tudi tistim, ki so v njem našli sočloveka. Lahko ga opišem kot volontersko, neprofitno, amatersko ... A KD Stična je zame več kot to. In ker v njem preživim vsako leto več časa, mi je bilo nekako naravno, da je vse več mojih razmišljanj in zanimanj posvečenih ljubiteljski kulturni v občini in KD Stična.

Cilj moje naloge je ugotoviti pomen in vlogo KD Stična v občini Ivančna Gorica. S kakšnimi težavami se srečuje oziroma kakšne so njegove možnosti za razvoj.

Hipotezi, ki ju preverjam v diplomskem delu, pa sta:

- KD Stična je pomemben dejavnik kulturnega udejstvovanja krajanov občine,
- za uresničevanje svojih ciljev KD Stična potrebuje dobro (finančno) podporo s strani Občine Ivančna Gorica, javnega sklada in drugih virov financiranja.

Diplomsko nalogo bi lahko razdelila v tri sklope. Prvi je opredelitev pojmov na podlagi že obstoječe literature, drugi zajema podrobnejši opis KD Stična s pomočjo arhiva, statuta, zapisnikov itd. in tretji del zajema dva intervjuja – enega sem naredila z Barbaro Rigler, ki je vodja izpostave Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti Območna enota Ivančna Gorica in drugega s predsednikom KD Stična Milanom Lampretom. Za takšno raziskavo sem se odločila zato, ker se mi je zdelo nujno, da poleg vseh dejstev in informacij v zvezi z društvom in ljubiteljsko kulturo v občini predstavim tudi pogled dveh oseb, ki gledata vsaka iz druge

pozicije, a sta obe izredno dejavni. In kot pravi Mesec (1998): »Pri tem pristopu lahko opazujemo delovanje družbenih sistemov kot konkretnih celot v njihovem realnem okolju. Posamezen primer ponuja bogastvo različnih vidikov, dimenzij, pojmov; je življenjski in nazoren; je smiselno zaokrožen.« Pri tem sem uporabila standardiziran odprt intervju ali pol strukturiran intervju, pri katerem sem imela vnaprej pripravljena vprašanja, odgovori pa so bili popolnoma odprti.

V sklepnem dejanju pa bom odgovorila na vprašanje, ali so izsledki diplomske naloge potrdili ali ovrgli hipoteze diplomske naloge.

2 Opredelitev pojmov:

2.1 Kultura

V svojih študijskih letih sem prebrala in slišala ogromno definicij kulture. Vesna V. Godina jo je na primer opredelila kot vse, kar je pri človeku naučeno, kar ni dano biološko, je pa nujen dodatek k biološkim znanostim.

»V kulturnih študijah se na najbolj splošni ravni kulturo ponavadi definira kot celovit način življenja, ki obsega tako vsakdanje vrednote in znanja kot ustvarjalna in inovativna odzivanja ljudi. Ali drugače povedano – v analizi se skuša upoštevati tako strukturni vidik kulturne tradicije kot procesni vidik individualne ustvarjalnosti« (Tomc 2002, 121)

Tomc (2002, 122) opredeli kulturo tudi kot abstrakten samostalnik, ki označuje splošne procese intelektualnega, duhovnega in estetskega razvoja, pa tudi način življenja neke skupnosti.

Po Wallersteinu je kultura idejni sistem kapitalistične svetovne ekonomije, je rezultat naših kolektivnih zgodovinskih prizadevanj, da bi se soočili s kontradikcijami, dvoumnostmi in kompleksnostmi družbeno-političnih realnosti določenega sistema. Pravi tudi, da se je sam pojem kultura med drugim oblikoval tudi zato, da bi z njim opravičili neenakosti sistema, da bi jih zadržali nespremenjene v svetu, ki ga nenehno ogrožajo spremembe. (Horvat Vidmar 2006, 55)

Posamezniki kulturo prepoznavajo kot posebno prakso in vanjo uvrščajo različne vsebine. Kaj je zanje kultura, je tako odvisno od vrste dejavnikov. Pomembno je, da je to produkcija dominantnega sistema praks, pomenov in vrednot. Dominantno kulturo, oziroma predstavo o tem, kaj vse spada vanjo, pa ustvarjajo razne institucije, mediji in tudi sama kulturno-umetniška društva. (Čopič, Tomc v Pušlar 2008, 8)

2.2 Ljubiteljska kultura

Ljubiteljsko kulturo lahko opredelimo kot množično organizirano prostočasno kulturno udejstvovanje. Od pojmov ljudske kulture in sodobne množične kulture se razlikuje predvsem po tem, da vzpostavlja kontinuirane oblike komuniciranja, torej v stopnji organiziranosti, normativnosti in formalni strukturiranosti. V vsebinskem pogledu je heterogena, saj se predvsem glede na okolje bolj ali manj približuje tradicionalizmu ljudske kulture, poskuša prevzeti vzorce t.i. vrhunske kulture ali pa se izraža kot del te ali one sodobne subkulture. Na Slovenskem ima ljubiteljska kultura specifično tradicijo zlasti z vidika ohranjanja nacionalne kulturne identitete, tako v mejah države kot pri Slovencih zunaj meja Republike Slovenije in po svetu. Pomembna pa je tudi njegova vloga v družbenih procesih. Zato ima v primerjavi s podobnimi oblikami kulturnih združb po svetu specifične dimenzije in družbene funkcije ter posebno mesto v sodobnosti in zgodovini kulturnih in družbenih dogajanj. (Javni sklad RS za kulturne dejavnosti 2003, 1)

»Ljubiteljska organizacija je postala najučinkovitejša mreža za distribucijo kulturnih dobrin, saj so v njenih prostorih nastopali številni tako ljubiteljski kot poklicni ustvarjalci« (Čopič, Tomc 1997, 196)

»Ljubitelji ustvarjajo zaradi samih sebe, ne zaradi tržišča. Ker ne pričakujejo plačila, so brez cene, če si brez cene, si tudi neprecenljiv. Vendar tudi ljubitelji potrebujejo mentorje, dvorane, sceno, glasbo, politike, potne stroške, tako so ljubitelji ravno tako kot kakršnikoli drugi umetniki državni ljubitelji.« (Rudolf 1997, 7)

»Ljubiteljska kultura ponuja novo in večjo kvaliteto življenja in to je njeno bistvo, je močno zdravilo proti odtujevanju, odtujenosti in razzslojevanju in to tudi proti narodnemu odtujevanju in razprševanju. Zavest o nečem skupnem, ki nas združi, se rojeva v skupnem delu, stalni prisotnosti, v najgloblji želji, da smo tudi mi soavtorji naše stvarnosti in naše resničnosti.« (Mermolja 1989, 11)

Funkcije ljubiteljske kulture (Javni sklad RS za kulturne dejavnosti 2003, 1-2):

- **kulturna ustvarjalnost in poustvarjalnost** je osnovna funkcija ljubiteljske kulturne dejavnosti, vrsta kulturnih skupin skuša neinstitucionalni in nepoklicni status izkoristiti za polno svobodo ustvarjanja in eksperimentiranja;
- **kakovostno preživljanje prostega časa**, torej razvijanje družabnega življenja ob kulturnem udejstvovanju – v tem smislu ima vključevanje v kulturne skupine močan socializacijski pomen;
- **kulturna vzgoja in izobraževanje** - tako aktivno kot pasivno kulturno udejstvovanje zahteva določeno znanje, ki ga velika večina ljubiteljskih kulturnikov ni pridobila z rednim šolanjem, med osnovnimi dejavnostmi kulturnih društev so tako tudi kulturnoizobraževalni in vzgojni programi na višji in nižji ravni;
- **dostopnost kulturnih vrednot** - pred obdobjem elektronskih medijev in v času omejenih možnosti komunikacije (bodisi zaradi slabe prometne infrastrukture, nizkega osebnega standarda ali omejene svobode gibanja) so bila s svojo produkcijo za svoje okolje edini organizator in posrednik kulturnih dogodkov, danes pa uresničujejo svojo vlogo na drugi ravni, predvsem v kulturnem posredništvu oz. vzpostavljanju neposrednih stikov z »živo« kulturno ustvarjalnostjo. (Javni sklad RS za kulturne dejavnosti 2003, 1-2)

2.2.1 Dejavnosti ljubiteljskih ustvarjalcev

Dejavnost ljubiteljske kulture obsega širok spekter različnih oblik kulturnega udejstvovanja, pri čemer sega od ohranjanja tradicij predvsem na področjih folklorne, ljudskega petja ... pa vse do najsodobnejših oblik umetniškega izraza na področjih filmske, video- in plesne produkcije. Prav zaradi prostorske razpršenosti in vsebinske raznolikosti je tudi struktura uporabnikov pestra, tako po starosti, izobrazbi, osebnih vrednotah itd. Zelo velik je tudi obseg dejavnosti. Že leta 1998 so ljubiteljska kulturna društva in skupine v eni sezoni izvedle 16.500 prireditev, ki si jih je ogledalo 4.000.000 obiskovalcev. Število izvedenih projektov pa je odvisno od mnogih dejavnikov. (Javni sklad RS za kulturne dejavnosti 2003, 2)

Tabela 2.1: Kulturna društva v Sloveniji po dejavnostih

Vokalna glasbena dejavnost	1390
Instrumentalna glasbena dejavnost	290
Gledališka in lutkovna dejavnost	480
Folklorna dejavnost, dediščina	380
Filmska in intermedijska dejavnost	160
Likovna dejavnost	200
Plesna dejavnost	180
Literarna dejavnost	120
Razno	540
SKUPAJ	3740

Vir: Javni sklad RS za kulturne dejavnosti (2003, 3)

Zveze kulturnih društev izvajajo skupne projekte društev. Ti projekti izhajajo deloma iz tradicije povezovanja (srečanje raznih skupin posamezne občine...) ali pa za dogovorjene programe. Občinske zveze kulturnih društev se na nacionalnem nivoju povezujejo v Zvezo kulturnih društev Slovenije, ki je krovna organizacija ljubiteljske kulture. Po posameznih področjih se društva združujejo tudi v specializirane zveze, ki uresničujejo skupne projekte posameznih zvrsti (npr. Zveza slovenskih godb ...).

Osnovna organizacijska oblika ljubiteljske kulturne dejavnosti je bila vseskozi kulturno društvo.

2.3 Društvo

»Društvo je prostovoljno, samostojno, nepridobitno združenje fizičnih oseb, ki se združujejo zaradi skupno določenih interesov, opredeljenih v temeljnem aktu v skladu z Zakonom o društvih (Ur. l. RS 60/95), ki ureja ustanavljanje in delovanje društev« (Pušlar 2008, 15).

Društvo je organizirana skupina ljudi, ki je registrirana in deluje po skupnih pravilih in ciljih. V društva se ljudje združujejo zaradi različnih družabnih, umetniških, humanitarnih, športnih, znanstvenih, kulturnih, gospodarskih in drugih potreb. Mnoga društva so bila bolj kot zaradi svoje temeljne dejavnosti pomembna zato, ker so dvigovala splošno kulturno raven ter

utrjevala in krepila narodno zavest. Društva na Slovenskem so bila številna, npr. že leta 1996 jih je bilo registriranih okoli 14.700. (Slovenski etnološki leksikon 2004, 100)

2.4 Prostovoljstvo

Prostovoljstvo pomeni, da se posameznik za izbrano delo odloča svobodno in ne iz nujnosti po zadovoljevanju osnovne potrebe po preživetju in niti ne zaradi dolžnosti, izhajajočih iz pravnih ali moralnih norm. Tradicionalne definicije prostovoljstva se osredotočajo na tri elemente (Sheard 1995, 115):

- darovanje časa,
- svobodo izbire,
- odsotnost plačila.

Prostovoljstvo deluje na različnih področjih – socialnem, zdravstvenem, kulturnem, izobraževalnem itd. Opravljajo ga tako ženske kot moški, mladi in stari, zase ali za druge, ne glede na kakršnokoli pripadnost ali socialni status, saj zanj ni načelnih omejitev. Prostovoljstvo je neplačano delo v korist drugega in/ali v korist skupnosti.

Pomen prostovoljstva (Prostovoljstvo):

- izboljšuje kakovost življenja v družbi;
- brani interese posameznikov in skupin, ki so ogroženi, prikrajšani, potisnjeni ob rob, izključeni;
- je ena od osnovnih poti odzivanja civilne družbe na potrebe v njej in ustvarja možnosti aktivnega delovanja državljanov v družbi;
- prostovoljsko delo je bodisi samostojna ali dodatna dejavnost in dodana vrednost delovanju služb in institucij.

2.5 Neprofitne organizacije

S pojmom neprofitne organizacije označujemo širok spekter organizacij, ki niso niti tržne niti državne oziroma javne. Označene so z različnimi imeni kot neprofitne, prostovoljne,

nevladne, neodvisne, civilnodružbene ipd. Kljub veliki raznovrstnosti pa jim je skupno, da (Kolarič in drugi 2002, 6):

- so zasebne (so institucionalno ločene od države, njihovi ustanovitelji oziroma lastniki so fizične in pravne osebe);
- so neprofitne (osnovni smisel je delovanje v družbeno koristne namene);
- so organizacije (imajo izoblikovano osnovno organizacijsko strukturo in pravila, ki veljajo za vse vključene);
- so prostovoljne (članstvo ni zakonsko obvezno, pritegnejo pa večji ali manjši časovni ali denarni vložek).

Ločimo jih na dve temeljni vrsti organizacij (Kolarič in drugi 2002, 14):

- javne neprofitne organizacije - ustanovljene s strani javnih avtoritet in »služijo« javnemu interesu;
- zasebne neprofitne organizacije – ustanovljene s strani zasebnih fizičnih in pravnih oseb, služijo pa tako javnemu kot tudi skupnemu interesu, v obeh primerih gre za splošni družbeni interes.

»Področja, po katerih so po ICNPO² klasifikaciji razvrščene zasebne neprofitno-volonterske organizacije, so naslednja:

- področje kulture/umetnosti in rekreacije/športa,
- področje izobraževanja in raziskovanja,
- področje zdravstva,
- področje socialnega varstva,
- področje zaščite okolja/varstva živali,
- področje razvoja lokalnih skupnosti in stanovanja,
- področje prava, zagovorništva in politike,
- področje nabiranja sredstev/financiranja neprofitnih organizacij in promocije volontarizma,
- področje mednarodnega delovanja,
- področje religij,
- področje poslovnega in poklicnega združevanja,
- drugo, česar ni mogoče razvrstiti v nobeno od področij«. (Kolarič in drugi 2002, 29)

---

² International Classification of Nonprofit Organizations – Mednarodna klasifikacija neprofitnih organizacij – v njej je opredeljenih 12 področij, na katerih delujejo zasebne neprofitno-volonterske organizacije in 24 podpodročij, na katerih delujejo različni tipi organizacij.

Med zasebne neprofitne organizacije sodijo tudi kulturna društva nasploh, torej tudi v nadaljevanju obravnavano KD Stična.

2.6 Občina

Občine kot temeljne samoupravne lokalne skupnosti po zakonu ureja Zakon o lokalni samoupravi (ZLS) (Ur. l. RS 94/2007-UPB2). Občina je temeljna lokalna samoupravna skupnost, ki obsega eno ali več naselij, ustanovi pa se z zakonom po opravljenem referendumu, na katerem se ugotavljajo želje prebivalcev po občini. Imajo pravico posedovati, pridobivati in razpolagati z vsemi vrstami premoženja, financirajo pa se iz lastnih virov. Tistim občinam, ki ne morejo zagotoviti nalog, ki so zakonsko določene, zagotovi potrebna sredstva država. Občina je z občinsko lastnino dolžna upravljati v interesu lokalne skupnosti.

Premoženje je eno od dveh lastnih virov, iz katerih se financira občina. Druge predstavljajo davki in delež dohodnine. Občina pa se financira še iz drugih virov, ki prihajajo od države, to pa so: državna finančna izravnava, zadolžitve in dodatna sredstva, vendar le v primeru gospodarsko slabše razvite občine, in če le-ta izpolnjuje merila za pridobitev teh sredstev.

Financiranje občin je v Republiki Sloveniji urejeno z Zakonom o financiranju občin (Ur. l. RS 80/94) iz leta 1995 in z Zakonom o spremembah in dopolnitvah zakona o financiranju občin (Ur. l. RS 56/98).

Temeljni akt občine je njen statut, ki opredeljuje naloge občine, njene organe in krajevne skupnosti, sodelovanje občanov pri odločanju v občini, občinske javne službe, premoženje in financiranje, varstvo občine v razmerju do države in širših lokalnih skupnosti ter nadzor nad zakonitostjo dela občinske uprave.

Člani občine so osebe, ki imajo stalno prebivališče na območju občine. ZLS določa, da ima občina lahko najmanj 5.000 prebivalcev. Občina mora biti sposobna zadovoljevati potrebe in

interese svojih prebivalcev ter izpolnjevati naloge, ki so določene z zakonom. Pogoji, ki jih mora zagotoviti, so: osemletno šolanje, primarno zdravstveno varstvo, preskrbo z življenjskimi potrebščinami, finančne in poštno storitve, komunalno opremljenost, knjižnico ter prostore za upravno dejavnost lokalnih skupnosti. (Ur. l. RS 94/2007-UPB2)

Po zakonu o lokalni samoupravi je ena izmed nalog občine tudi pospeševati vzgojno izobraževalne, informacijsko dokumentacijske, društvene, kulturne in druge dejavnosti na svojem območju ter pospeševati kulturno umetniško ustvarjalnost, omogočati dostop do kulturnih programov, zagotavljati knjižnično dejavnost in skrbeti za kulturno dediščino.

2.7 Lokalna skupnost

Lokalna skupnost je družbena skupnost na območju enega ali več med seboj povezanih naselij. Gre za naravno življenjsko skupnost, ki je nastala z naselitvijo na nekem območju, bistveno manjšem od območja države. Je torej družbena skupnost, razdeljena na večje ali manjše družbene skupnosti. Bistvene značilnosti lokalne skupnosti so: ozemlje, ljudje, ki so naseljeni na njem, skupne potrebe in njihovi interesi, dejavnosti za zadovoljevanje teh potreb ter zavest ljudi o skupnosti, ki ji pripadajo. Je neposredna in dejanska podlaga lokalne samouprave. Je družbeni pojav, ki nastane kot posledica nujnosti uresničevanja posameznih skupnih interesov ljudi, pogojenih s skupnim bivanjem na tem območju. Lokalna skupnost ima ugotovljive teritorialne meje, središče, je multifunkcionalna in dolgotrajna.

Najožje lokalne skupnosti so tiste, v katerih imajo prebivalci skupni interes, da zagotovijo splošne razmere za življenje na tem območju. To so npr. potrebe po preskrbi z vodo, plinom, elektriko, lokalnih komunikacijah, ureditvi kanalizacije itd.

O lokalni samoupravi pa govorimo, kadar prebivalci lokalne skupnosti upravljajo lokalne zadeve na podlagi posebnega pravnega položaja lokalne skupnosti. Zanj je značilno, da omogoča in zagotavlja lokalni skupnosti neko stopnjo neodvisnosti, zlasti v razmerju do države. Tak položaj ji podeli država z zakonom ali ustavo. Lokalna samouprava označuje pravico in sposobnost lokalnih oblasti, da v mejah zakona urejajo in opravljajo bistveni del javnih zadev v korist lokalnih prebivalcev. To opravljajo sveti ali skupščine, katerih člani so

izvoljeni s svobodnim in tajnim glasovanjem na podlagi splošne volilne pravice. (Vlaj 2004, 13-17)

»Prebivalcem Republike Slovenije je bila lokalna samouprava zagotovljena iz leta 1991 z novo ustavo, ki je kot enega temeljnih demokratičnih načel uvedla tudi lokalno samoupravo. Leta 1995 je nova zakonodaja to področje še dodelala tako, da z zakonskimi akti preprečuje državi poseganje v sfero občinske oziroma lokalne samouprave.« (Urbas 2001, 9)

Poznamo ožje lokalne skupnosti, kot so npr. naselje, občina, mesto, in širše lokalne skupnosti kot je npr. pokrajina.

2.8 Zveza kulturnih društev – ZKD

Neposredno izvajanje ljubiteljske kulturne dejavnosti poteka v kulturnih društvih, skupinah in klubih ter se povezuje v zveze kulturnih društev (ZKD), njihova osrednja organizacija pa je Zveza kulturnih društev Slovenije (ZKDS).

2.8.1 Zveza kulturnih društev Slovenije

ZKDS je samostojna, prostovoljna, nevladna in nepridobitna organizacija, ki povezuje občinske ali območne zveze kulturnih društev, združenja društev in njihovih skupin na osnovi zvrsti kulturne dejavnosti in izjemoma posamezna kulturna društva, če se nimajo možnosti povezati v lokalne zveze kulturnih društev. (Statut ZKDS, 1. člen)

Namen zveze je bogatitev kulturnega življenja s spodbujanjem kulturne ustvarjalnosti, povezovanjem kulturnih društev in njihovih združenj s področja pristočasnih kulturnih dejavnosti, s kulturno vzgojo in izobraževanjem ter posredovanjem in varovanjem kulturnih vrednot. (Statut ZKDS, 7. člen) Spodbuja torej kulturne dejavnosti, usklajuje delovanje kulturnih društev, jih povezuje, uveljavlja skupne potrebe in interese v lokalni skupnosti ter organizira in izvaja kulturne prireditve.

ZKD nadaljuje tradicijo povezovanja kulturnih društev od prve Zveze kulturnih organizacij (ZKO), ki jo je pred 80 leti ustanovil Vekoslav Špindler. Osnovno poslanstvo zveze je vedno bilo in je tudi danes združevanje na podlagi kulturne tradicije in ustvarjalnih teženj. (Lokalni program kulture 2006-2009, 44)

2.8.2 Zveza kulturnih društev Ivančna Gorica

ZKD Ivančna Gorica upošteva način izvajanja nacionalnega kulturnega programa na področju ljubiteljske kulture preko Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti, Območna izpostava Ivančna Gorica, kar zahteva usklajeno načrtovanje dejavnosti in naslonitev na strokovno službo JSKD. ZKD je »zavezana« k sodelovanju na vseh preglednih manifestacijah ljubiteljske kulture, ki jih organizira JSKD. Z lastnim programom pa konkurira na razpisih sklada za sofinanciranje ljubiteljskih kulturnih dejavnosti. (Lokalni program kulture 2006-2009, 44)

Na občinski ravni ostaja kot povezovalna sila in predstavlja mrežo za izmenjavo dobrih izkušenj društev. Občina zagotavlja sredstva za kritje materialnih stroškov in sredstva za obnovo opreme, pohištva in delovnih priprav, ki so last ZKD Ivančna Gorica. V okviru javnega razpisa občina sofinancira tudi del skupnih programov izključno občinskega značaja. V komisiji, ki vrednoti prispеле ponudbe na javni razpis, so tudi člani sveta ZKD Ivančna Gorica. ZKD kot upravljavec skrbi tudi za muzej na prostem – Jurčičevo domačijo.

2.9 Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti

Javni sklad Republike Slovenije za ljubiteljske kulturne dejavnosti (v nadaljevanju javni sklad) je bil v takšni obliki kot je danes, ustanovljen leta 1996. Konec leta 2000 se je sklad preoblikoval in sicer na podlagi Zakona o javnih skladih (Ur.l. RS 22/00), ko je Vlada RS sprejela Akt o ustanovitvi Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti (Ur. l. RS 96/00).

Z ustanovitvenim aktom je bil sklad preimenovan v Javni sklad RS za kulturne dejavnosti, hkrati pa je bilo določeno, da lahko sklad poleg nalog za razvoj ljubiteljskih kulturnih dejavnosti opravlja tudi druge naloge na področju kulture.

Javni sklad RS za kulturne dejavnosti deluje na državni, medobmočni in območni ravni kot enovita javna ustanova na dveh regionalnih ravneh, na ravni države in na ravni območnih izpostav javnega sklada, ki opravljajo naloge sklada na območju, za katero je posamezna izpostava ustanovljena. Po letu 2000 je sklad razvil svoje delovanje tudi na širši regionalni ravni v okviru območnih in medobmočnih koordinacij, v katerih območne izpostave medsebojno sodelujejo in skupno ali s sodelovanjem centralne službe izvajajo medobmočne programe javnega sklada.

Temeljna področja delovanja javnega sklada so zagotavljanje strokovne in organizacijske podpore za razvoj ljubiteljskih kulturnih dejavnosti ter opravljanje razdelitve in prenosa nepovratnih sredstev proračuna Republike Slovenije in proračunov lokalnih skupnosti za izvedbo kulturnih programov in projektov različnih izvajalcev na podlagi javnih razpisov in javnih pozivov, ki jih sklad samostojno izvaja.

Prav tako preko javnega razpisa dodeljuje sredstva Kulturnega tolarja za opremo in obnovo prostorov, ki so namenjeni ljubiteljskim kulturnim dejavnostim, javni sklad (so)organizira neinstitucionalne kulturne prireditve, izobraževalne in vzgojne, izdaja publikacije, podeljuje nagrade in priznanja za najvidnejše dosežke v ljubiteljski kulturi.

Na podlagi partnerskega sodelovanja in povezovanja razvija stike z ljubiteljskimi kulturnimi društvi in njihovimi zvezami, z izvajalci kulturnih programov in projektov s področja neinstitucionalne kulture, s posameznimi umetniki, kulturnimi delavci, kulturnimi zavodi in z različnimi vladnimi, občinskimi in nevladnimi organizacijami. Vključuje se v mednarodne kulturne mreže, omogoča gostovanja, izmenjave ter udeležbe umetniških skupin in posameznikov na festivalih ter pospešuje sodelovanje ter izmenjave kulturnih društev in umetniških skupin. (Javni sklad RS za kulturne dejavnosti 2003, 3-4)

Cilji delovanja javnega sklada, opredeljeni z njegovim strateškim načrtom, so:

- ohranjanje dosežene stopnje in kakovostna rast ljubiteljskih kulturnih dejavnosti,
- skladen in uravnotežen razvoj kulturnih dejavnosti,
- razvijanje pogojev za dostopnost kulturnih dobrin,
- spodbujanje lastne ustvarjalnosti ljubiteljskih kulturnih društev,
- spodbujanje povezovanja med različnimi akterji na področju ljubiteljske kulture,

- spodbujanje sodelovanja med različnimi dejavnostmi (izobraževanje, turizem..),
- produkcija kulturnih dejavnosti in kulturno posredništvo,
- dostopnost kulturnih vsebin in dodatnih izobraževalnih oblik na vseh področjih kulturnega ustvarjanja,
- razvijanje kulturnega sodelovanja znotraj skupnega slovenskega kulturnega prostora in s Slovenci po svetu,
- spodbujanje mednarodnega sodelovanja ter vključevanje v mednarodne mreže.

Sklad sofinancira projekte prek javnih razpisov. Pri odločanju se uporablja postopek, ki ga sprejme na osnovi 8. člena Zakona o uresničevanju javnega interesa na področju kulture minister, pristojen za kulturo. Sredstva za izvajanje dejavnosti pa pridobiva iz sredstev državnega proračuna in drugih javnih sredstev, ki so namenjena ljubiteljskim kulturnim dejavnostim, ter iz lastnih prihodkov in dotacij.

Javni sklad za kulturne dejavnosti sodeluje z občinami. Aktivno se namreč vključuje v oblikovanje in izvajanje kulturne politike na lokalni ravni, sodeluje z njimi pri spremljanju in analiziranju stanja v kulturi in pri pripravi lokalnih kulturnih programov in drugih načrtov.

Organa javnega sklada sta nadzorni svet in upravni odbor, oba imenuje Vlada Republike Slovenije. Direktorja javnega sklada na podlagi razpisa imenuje upravni odbor.

Javni sklad ima v svoji sestavi 59 območnih izpostav, ki opravljajo naloge sklada za območje, za katerega so pristojne. Povezujejo se v 10 medobmočnih koordinacij. Sklad ima svojo strokovno službo, ki opravlja strokovne, organizacijske, finančne in administrativno tehnične naloge, vodi pa jo direktor sklada. (Javni sklad RS za kulturne dejavnosti)

2.10 JSKD RS, Območna izpostava Ivančna Gorica

Ena izmed območnih izpostav javnega sklada je tudi v Ivančni Gorici, vodi jo Barbara Rigler, pomaga pa strokovna sodelavka Simona Zorko. Ta enota pravzaprav povezuje tri občine, in sicer Grosuplje, Ivančno Gorico in Dobropolje. Območna izpostava Ivančna Gorica tako povezuje 40 kulturnih društev (18 v Ivančni Gorici, 17 v Grosupljem in 5 v Dobropolju) s 118 skupinami oz. sekcijami, se udeležuje njihovih prireditev in jim nudi priložnosti za

predstavitev njihovih letnih produkcij na območnih revijah, srečanjih, koncertih, kvalitetnejše skupine pa si tako lahko utirajo pot na medobmočne in državne revije ter srečanja. Z izpostavami Cerknica, Kočevje, Ljubljana, Ljubljana okolica, Litija, Logatec, Ribnica, Trbovlje, Vrhnika in Zagorje ob Savi se združuje v eno od desetih medobmočnih koordinacij, in sicer v koordinacijo Osrednja Slovenija.

Javni sklad deluje v mnogih dejavnostih s področja kulture, in sicer: glasba, ples, literatura, gledališče, film, likovna in širša vizualna dejavnost, folklorita itd. Njegov obvezni program je izvajanje območnih in regijskih srečanj, velik del dejavnosti pa je posvečen tudi organizaciji dodatnega programa, ki obsega založniško dejavnost, pripravo različnih razstavnih projektov, posredovanje lutkovnega abonmaja, prireditve ob državnih praznikih itd. Delo skladove območne izpostave je poleg organizacijske funkcije posvečeno tudi svetovalnemu in koordinacijskemu delovanju. Skladovo izhodiščno poslanstvo je namreč spodbujanje društvene dejavnosti, podpiranje ustvarjalnih posameznikov in predvsem širjenje ljubiteljske kulture ter zviševanje nivoja tovrstne ustvarjalnosti. Želi biti motor dejavnosti na celotnem področju organiziranja in ustvarjanja kulturnih dogodkov, vsem zainteresiranim nuditi strokovno in profesionalno pomoč in hkrati sodelovati pri organiziranem izobraževanju, pripravljanju delavnic, seminarjev itd. (Javni sklad RS za kulturne dejavnosti OI Ivančna Gorica)

Po najemni pogodbi med Javnim skladom in Občino Ivančna Gorica nudi slednja Javnemu skladu za kulturne dejavnosti RS, Območni izpostavi Ivančna Gorica, prostor za delo strokovne službe brezplačno in krije stroške, ki nastanejo z uporabo prostorov (elektrika, voda, odvoz smeti, ogrevanje, zavarovanje, investicijsko vzdrževanje ter druge obratovalne stroške). (Lokalni program kulture 2006-2009, 43)

3 Ljubiteljska kultura v občini Ivančna Gorica

3.1 Kulturna tradicija v občini Ivančna Gorica

Občina Ivančna Gorica je nastala leta 1994 iz nekdanje občine Grosuplje, ki se je po uvedbi Zakona o lokalni samoupravi preoblikovala v tri nove občine, in sicer: Dobropolje, Grosuplje in Ivančna Gorica. Občinski svet je v statut kot pravne osebe opredelil dvanajst krajevnih skupnosti: Metnaj, Stična, Ivančna Gorica, Krka, Ambrus, Zagradec, Muljava, Sobrače, Temenica, Šentvid pri Stični, Dob in Višnja Gora.

Površina občine znaša 227 km², v njej pa po podatkih popisa iz leta 2002 v 138 naseljih živi 13.516 prebivalcev. Njene sosednje občine so Grosuplje, Dobropolje, Žužemberk, Trebnje, Litija in Ljubljana. Občina leži v jugovzhodnem delu osrednje Slovenije na stiku predalpskega in dinarsko-kraškega sveta. Večina njenega ozemlja spada v dve pokrajinski enoti in sicer v Dolenjsko podolje in Suho Krajino. Gre za prehodno oziroma zmerno gričevnato pokrajino, z visokim deležem obdelane zemlje. (Občina Ivančna Gorica)

Središče občine Ivančna Gorica je kraj Ivančna Gorica, ki je ime dobil po Ivanki, prijateljici vojvodine Viride Visconti. Virida ji je namreč podarila vinograd, ki je bil na griču nad križiščem cest Stična–Žužemberk ter Višnja Gora–Šentvid pri Stični. Kraj pod vinsko gorico so ljudje najprej imenovali »Pod Ivankino Gorico«, današnje ime in podobo pa je dobil po drugi svetovni vojni. (Zadnikar 1990, 22-30)

Že od železne dobe je bilo to območje živahno poseljeno, o čemer pričajo halštatske najdbe na Viru pri Stični in na Korinju, mnoge druge najdbe na celotnem teritoriju občine, Cistercijanska opatija Stična ter rimski miljnik, ki je tudi simbol v občinskem grbu. Kraji, ki sestavljajo Občino Ivančna Gorica imajo bogato kulturno zgodovino. Večina kulturnih društev se lahko pohvali z dolgoletnim obstojem in neprekinjenim plodnim delovanjem ter številčnim članstvom. Pestro kulturno dogajanje je prisotno tako v vseh osnovnih kot tudi srednji šoli občine Ivančne Gorice. (Lokalni program kulture 2006-2009, 3-5)

3.2 Ljubiteljska kultura v občini Ivančna Gorica danes

V občini Ivančna Gorica deluje po podatkih ZKD Ivančna Gorica 18 kulturnih društev, po podatkih JSKD OI Ivančna Gorica pa 20. Do te nejasnosti je morda prišlo zato, ker se je kakšno društvo razcepilo na več društev ali pa ZKD Ivančna Gorica samo ne spremlja dovolj kulturnih društev. Večina izmed društev se sicer lahko pohvali z dolgo zgodovino ustvarjanja na različnih področjih:

- Kulturno društvo Ambrus – dramska skupina, mešani, moški in otroški pevski zbor ter plesna skupina;
- Kulturno društvo Godba Stična – godba;
- Kulturno društvo Ivančna Gorica – vokalna in gledališka sekcija;
- Kulturno društvo Josip Jurčič Muljava – dramska skupina, moški pevski zbor, pevaska skupina Akord, plesna skupina;
- Kulturno društvo Kresnička – literarna in likovna sekcija;
- Kulturno društvo Gledališče Krka – dramska skupina, recitatorska skupina, mladinski in otroški pevski zbor, Festival Krka;
- Kulturno društvo Stična – dramska skupina Drzne in lepi, otroška dramska skupina, oktet fantov, folklorna sekcija, Festival Stična;
- Kulturno društvo Tabor slovenskih pevskih zborov – tradicionalna prireditev;
- Kulturno društvo Temenica – dramsko recitatorska skupina;
- Kulturno društvo likovnikov Šentvid pri Stični – likovna skupina;
- Kulturno društvo Vidovo – pevaska dejavnost, gledališka skupina, folklorna skupina;
- KD Višnja Gora – gledališka in galerijska skupina;
- Kulturno društvo Zagradec – pevski zbor, folklorna dejavnost;
- Kulturno društvo Srednja šola Josipa Jurčiča – pevski zbor, gledališka, recitacijska, literarna, novinarska dejavnost, etnološki krožek;
- Kulturno društvo Šentviški slavčki – mešani pevski zbor;
- Kulturno društvo Vokalni kvartet Stična – pevaska dejavnost;
- UTŽO Ivančna Gorica – univerza za tretje življenjsko obdobje;
- Kulturno društvo Harmonija – pevaska dejavnost.

Občina je kot splošne cilje na področju kulture v Lokalnem programu kulture za obdobje 2006-2009 navedla:

- spodbujanje dostopnosti kulturnega ustvarjanja in kulturnih dobrin - cilj je ohranitev dosežene dinamike razvoja ljubiteljske kulture, za uresničitev cilja pa bo treba zagotoviti pogoje za celovito dostopnost kulturnih vsebin, obenem pa bo treba spodbujati ustvarjalnost in promocijo programa v kulturnih društvih;
- vključevanje kulturne vzgoje na vse ravni izobraževalnih procesov - nujno je neposredno sodelovanje med izobraževalnimi institucijami, predvsem vrtci, osnovno šolo in knjižnico, in različnimi ponudniki kulturnih vsebin (društva, JSKD itd.), občinska politika prednostno skrbi za izobraževanje na tistih področjih kulturnega izobraževanja, ki jih šolski sistemi ne vključujejo, namen občinske politike je aktivno sodelovanje pri vzgoji tako uporabnikov kot ustvarjalcev kulturnih dobrin vseh starostnih skupin;
- povečanje dostopnosti knjižničnih storitev - v občini Ivančna Gorica je nujno zagotoviti primerne prostore za knjižnico, kjer bo dovolj prostora za postavitev vsega gradiva, smiselni so tudi ukrepi za povečanje bralne kulture, predvsem v obliki literarnih večerov in podobnih dejavnosti, velik poudarek je potreben tudi pri povečanju obiska v izposojevalnicah;
- ohranjanje in razvoj kulturne dediščine ter povečanje njene dostopnosti - treba je zagotoviti dostopnost celovitih informacij o kulturnih dediščini, kar je predpogoj tako za dvig strokovnosti dela na tem področju, kot tudi za dvig vseh ravni dostopnosti kulturne dediščine. (Lokalni program kulture 2006-2009, 38-41)

V lokalnem programu kulture za obdobje 2006-2009 pa so občinski predstavniki zapisali tudi:

Občina Ivančna Gorica se razlikuje od nekaterih ostalih občin, saj nima enega kulturnega središča, ampak je le teh več; dogajanje je enakomerno porazdeljeno po celi občini. /.../Nosilci večine kulturnega dogajanja so predvsem ljubiteljska kulturna društva, ki relativno samostojno delujejo in načrtujejo svoje dejavnosti. Kulturna društva so v večini krajev gonilo kulturnega dogajanja in družabnega življenja nasploh. Pogosto društva s svojimi dejavnostmi presegajo okvire zgolj kulturnega udejstvovanja, saj skrbijo za ohranjanje tradicije, povezujejo krajanke ter jim nudijo možnost kulturnega razvoja. Naloga Občine je predvsem, da društva podpira, jim pomaga, povezuje ter seznanja z državnimi usmeritvami. Občina v okviru svojih zmožnosti zagotavlja prostore za delovanje društev in za prirejanje drugih kulturnih ter družabnih prireditev. Nekaj kulturnih domov je obnovljenih, nekaj pa jih je potrebno posodobiti, če že ne temeljito obnoviti. (Lokalni program kulture 2006-2009, 46-47)

Ta citat sem tu umestila zato, ker jasno kaže, da se predstavniki občine zavedajo, da ni niti ene središčne ustanove in da je vso kulturno dogajanje prepuščeno društvom. Ob tem se mi poraja vprašanje, ali je to mišljeno pokroviteljsko, ali pa se jim resnično zdi, da ni dovolj »velikega kulturnega ustvarjanja« in občinski funkcionarji morda zato ne vidijo nujnosti kulturnega centra.

Po podatkih gospe Tatjane Lampret iz Zveze Kulturnih društev Ivančna Gorica je v Občini Ivančna Gorica skupno 46 sekcij in 798 članov.

4 Kulturno društvo Stična

4.1 Nastanek Kulturnega društva Stična

Kultura ima v Stični zaradi bogate zgodovine in tudi vpliva stiškega samostana večstoletno tradicijo. Kulturno društvo Stična je bilo prvič uradno registrirano leta 7. junija 1955 (Pušlar 2008, 47), čeprav so se gledališke predstave in pevske dejavnosti vrstile že nekaj desetletij prej, vendar v okviru gasilskega društva, ki je bilo prvo društvo v Stični. To je namreč zajemalo prostovoljstvo v smislu primarne dejavnosti društva, torej pomoč pri požarih in drugih nesrečah ter poleg tega še kulturne in družabne aktivnosti. Najbolj dejavno so se v društvu razvijale igralska, pevska in godbena dejavnost. Pred drugo svetovno vojno so imeli igralci svoje prostore, torej bogato garderobo in prelep oder v stiškem samostanu. Med vojno pa je bila v teh prostorih italijanska vojska, ki je dvorano uničila in izropala. Po končani vojni so samostansko dvorano dobili v upravljanje gasilci, oktobra 1954 pa je bil na redni seji gasilske čete ustanovljen prosvetno-kulturni odbor, na katerem je opat, dr. Avguštin Kostelec, dal samostansko dvorano in oder v last gasilski četi. V gasilskem zborniku, kjer so dokumentirani najstarejši shranjeni podatki (faksimile blagajniških knjig itd.), prvo gledališko predstavo beležijo 26. novembra 1926. Naslov je bil Mlinar in njegova hči, od takrat naprej pa tudi beležijo neprekinjeno delovanje gledališča. Naslovi teh del, avtorji in režiserji so v prilogi A. Kar se pevske dejavnosti tiče, naj bi pred vojno delovala v Stični dva pevska zbora, posvetni in cerkveni, nekateri viri pa kažejo, da naj bi zbora začela z delovanjem celo pred letom 1921. Delovala sta pod različnimi dirigentskimi taktirkami, le med letoma 1949 – 1952 je zaradi odhoda pevovodje zbor usahnil, čeprav so menda člani zbora medtem nastopali v drugih oblikah (koledništvo, fantovsko petje, leta 1952 pa celo v opereti). Pevska dejavnost je vsekakor bila in je še vedno zelo močna. Danes namreč v Stični deluje 6 pevskih skupin (4 cerkveni zbori, Oktet fantov v okviru KD Stična in Vokalni kvartet Stična, ki je samostojno društvo). Leta 1978 so se zaradi novega načina financiranja kulturni ustvarjalci ločili od PGD Stična in se preimenovali v KUD Stična. (Strmole in drugi 2006, 48-54)

V novi obliki je v Kulturnem domu Stična to kulturno društvo zaživelo leta 1994 in od takrat neprekinjeno deluje vse do danes.

4.2 Kulturno društvo Stična

Kulturno društvo Stična je samostojno, prostovoljno in nepridobitno združenje, ki z ljubiteljskim delovanjem uresničuje svoje interese na področju kulture in tako bogati ožje in širše okolje. Njegov namen je razvijanje /.../ ljubiteljskih kulturnih dejavnosti s spodbujanjem kulturne ustvarjalnosti, kulturno vzgojo in izobraževanjem, posredovanjem in varovanjem kulturnih vrednot. (Statut KD Stična, 6. člen)

Vse to pa uresničuje z zagotavljanjem pogojev za izvajanje kulturnih programov, organiziranjem kulturnih prireditev, vzgojnih in izobraževalnih programov, s sodelovanjem in povezovanjem z drugimi kulturnimi društvi, organizacijami in posamezniki, izdajanjem publikacij itd.

Član je lahko vsakdo, prostovoljno, treba je samo, da sprejema statut KD, kjer so jasno opredeljene pravice in dolžnosti članov, da podpiše pristopno izjavo in plača članarino.

4.3 Organi Kulturnega društva Stična

Organi KD Stična so:

- zbor članov kulturnega društva (občni zbor),
- izvršni odbor kulturnega društva,
- nadzorni odbor kulturnega društva,
- častno razsodišče.

Predsednik društva: Milan Lampret

Podpredsednik društva: Marko Grabljevec

Tajnik društva: Tadeja Kamnikar

4.3.1 Zbor članov

Pristojnosti zbora članov so (Statut KD Stična, 14. člen) :

- sprejema statut KD in druge potrebne akte,

- voli in razrešuje organe KD,
- voli in razrešuje predsednika ter podpredsednika KD,
- sprejema program društva ter finančno poročilo in finančni načrt,
- ustanavlja komisije in druga delovna telesa ter imenuje njihove predsednike,
- odloča o prenehanju delovanja KD,
- odloča o nakupu in prodaji nepremičnin in o drugi lastnini KD,
- odloča o višini članarine,
- imenuje častne člane KD,
- odloča o pritožbah zoper sklepe izvršnega in nadzornega odbora ter častnega razsodišča,
- odloča o vključevanju in sodelovanju z drugimi sorodnimi organizacijami,
- dokončno odloča o izključitvi člana iz KD,
- odloča o drugih zadevah, ki jih predlagajo organi in člani KD v skladu z namenom in cilji KD.

Zbor članov je lahko redni ali izredni. Redni zbor članov sklicuje izvršni odbor enkrat letno, vsaki dve leti pa voli svoje organe ter predsednika KD.

4.3.2 Izvršni odbor

Izvršni odbor je izvršilni organ KD, ki opravlja organizacijska, strokovno-tehnična in administrativna dela ter vodi dela KD med dvema zboroma članov po programu in sklepih, sprejetih na zboru članov.

Izvršni odbor šteje 10 članov. Sestavljajo ga predsednik, podpredsednik, tajnik ter 7 izvoljenih članov. V izvršnem odboru so s po enim predstavnikom zastopane vse dejavnosti, ki delujejo v okviru KD. Ostali člani izvršnega odbora operativno vodijo posamezna funkcionalna področja, ki so potrebna za nemoteno delovanje društva. Izvršni odbor se sestaja po potrebi. Sklepčen je, če je na seji več kot polovica članov. (Statut KD Stična, 17. člen)

Njegove naloge so (Statut KD Stična, 18. člen):

- skrbi za uresničevanje programa KD,
- vodi vse posle, ki zadevajo evidenco članov,
- skrbi za materialno-finančno poslovanje KD,

- upravlja s premoženjem KD,
- pripravlja predloge aktov v KD,
- pripravlja predlog finančnega plana in finančnega računa,
- uresničuje druge naloge, ki izhajajo iz aktov KD

V nadaljevanju navajam trenutne člane izvršnega odbora in področja, ki jih operativno vodijo:

- Milan Lampret – predsednik društva in vodja Festivala Stična,
- Damjan Kovač – zadolžen za informatiko in spletno stran,
- Matija Ficko – zadolžen za finance in računovodstvo,
- Jure Grabljevec – zadolžen za pridobivanje sredstev,
- Maja Lampret – zadolžena za marketing, odnose z javnostmi, otroško gledališko skupino,
- Marko Grabljevec – zadolžen za infrastrukturo in logistiko,
- Tadeja Kamnikar – zadolžena za koordinacijo društva, tajnica,
- Tanja Jurečič – vodja gledališke skupine Drzne in Lepi,
- Klemen Ceglar – vodja folklorne skupine,
- Miha Genorio – vodja pevske dejavnosti.

4.3.3 Nadzorni odbor

Nadzorni odbor je sestavljen iz treh članov, njihova naloga pa je spremljati delo izvršnega odbora in drugih organov društva, hkrati pa opravlja nadzor nad finančno-materialnim poslovanjem društva. Člani lahko sodelujejo na sejah izvršnega odbora, nimajo pa pravice glasovati. Njihov mandat traja 2 leti. Trenutno so to: Roman Miklavčič, Jože Mestnik in Matej Lampret. Predsednik nadzornega odbora je Roman Miklavčič.

4.3.4 Častno razsodišče

Častno razsodišče sestavljajo trije člani in dva namestnika, sestajajo se po potrebi, obravnavajo pa disciplinske kršitve kot so:

- kršitve določb statuta,
- nevestno in lahkomišno sprejemanje in izvrševanje sprejetih zadolžitev in funkcij v KD,
- neizvrševanje sklepov organov KD,
- dejanja, ki kakorkoli škodujejo ugledu KD.

4.4 Delovanje Kulturnega društva Stična

KD ima danes štiri glavne dejavnosti, to so :

- gledališče,
- folklor,
- petje,
- Festival Stična.

4.4.1 Gledališka dejavnost

Gledališka skupina KD Stična se imenuje Drzne in lepi, osnovana pa je bila v letu 1996. Sestavljena je iz mladih ustvarjalcev, večinoma študentov. Vodi jo Tanja Jurečič, poteka pa pod različnimi režiserskimi taktirkami. S svojim dosedanjim delom je skupina večkrat dokazala kvaliteto svojega dela v prostoru slovenskega amaterskega gledališča (Priloga B). Vaje večinoma potekajo v dvorani kulturnega doma. Predstave so bolj ali manj projektno delo, saj vaje ne potekajo skozi celo leto, ampak le nekaj mesecev, vendar takrat toliko bolj intenzivno. Pri predstavah je delo razdeljeno. Igralci imajo v tem primeru največ dela s pripravo vlog, vendar pred predstavami tudi pripravljajo dvorano, postavljajo stole, sceno itd. Z idejno zasnovo scene, kostumografijo, masko, lučmi in tonom se ukvarjajo različne osebe, odvisno od tega, koliko ima kdo časa, koliko je pripravljen prostovoljno delati v društvu itd. Finance, oglaševanje in ostale zadeve, ki spadajo k organizaciji predstave pa navadno opravljajo ljudje, ki so v društvu odgovorni za te dejavnosti (upravni odbor) in jih opravljajo na vseh področjih, torej pri pevski dejavnosti, glasbi, gledališču, folklori in festivalu.

Zadnja leta v sezoni povprečno pripravijo eno odraslo in eno otroško gledališko predstavo. V vmesnem obdobju je za kratek čas zaživela tudi mladinska skupina, ki jo sedaj poizkušajo ponovno oživiti. Skozi celo leto je cilj izvesti čim več ponovitev predstav in iti na čim več gostovanj, ravno tako tudi Drzne in lepi v imenu društva povabijo v goste različne igralske zasedbe (predvsem na Festival Stična), tako slovenske kot tuje.

Igralci, scenografi, maskerji in kostumografi so do sedaj opravili več seminarjev v izvedbi JSKD, poleg tega pa društvo vsako leto organizira več različnih delavnic s profesionalnimi mentorji.

Pomemben vidik, ki se zadnja leta odpira gledališki skupini Drzne in lepi so mednarodni festivali in gostovanja. V zadnjih štirih letih se je skupina tako dvakrat udeležila mednarodnega dramskega amaterskega festivala DAF v Kočanih (Makedonija), enkrat mednarodnega festivala Lica brez maske v Skopju in enkrat mednarodnega festivala FEDRA v Bugojnem (Bosna). Tovrstna gostovanja skupini dajejo nove izkušnje, znanja, pa tudi nova poznanstva. Pred kratkim (avgust 2009) je skupina gostila profesionalnega makedonskega režiserja Trajčeta Gjorgijeva, s katerim je intenzivno pripravljala njihov prvi mednarodni gledališki projekt.

Gledališče ima v Stični dolgo tradicijo, saj so se predstave vrstile od leta 1926 (Priloga A). V zadnjih letih pa je skupina odigrala:

Tabela 4.2: Gledališke predstave skupine Drzne in lepi

LETO IN NASLOV PREDSTAVE:	ŠTEVILO ODIGRANIH PREDSTAV:
2009 – Dom Bernarde Alba	2
2009 – Mali princ (otročka sekcija)	4
2008 – Bolje tič v roki kot tat na strehi	6
2008 – Obuti maček (otročka sekcija)	8
2007 – Po Magrittu	2
2007 – Veveriček posebne sorte (otročka sekcija)	12
2006 – Kava, čiki, alkohol, živci	11
2005 – Pekarna Mišmaš (otročka sekcija)	6
2004 – Arkadija	3
2003 – Pohujšanje v dolini Šentflorjanski	15

Vir: Zapisnik občnega zbora KD Stična (2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008 in 2009)

4.4.2 *Folklorna skupina*

Folklorna skupina je razmeroma mlada, saj je bila ustanovljena leta 2004, vendar zelo hitro raste, saj ima že približno 50 članov. Vodja sekcije je Klemen Ceglar, umetniški vodja pa Boštjan Genorio. Pleše dolenjske, belokranjske in prekmurske plese, njen največji dosežek pa je uvrstitev na državno srečanje folklornih skupin Slovenije v Črnomlju, leta 2006. Ta sekcija je trenutno najbolj aktivna, saj ima nastope skoraj tedensko. Preko folklore so v društvo prišli novi, mladi člani, srednjeolci in študentje, ki so zdaj aktivni tudi na drugih področjih v društvu. To je tisti zelo pomemben podmladek, ki najprej pomaga kjerkoli je treba. Sedaj pa počasi prevzemajo tudi odgovornosti, nekateri so namreč že postali člani izvršnega odbora (npr. Marko Grabljevec – podpredsednik in logistika, Jure Grabljevec – pridobivanje sredstev).

Glede na to, da je skupina tako mlada, ji lahko kot velik dosežek štejemo tudi to, da so v enem dobrem letu že kupili svoje, dolenjske narodne noše, ki so edinstvene, saj so narejene po raziskavah, ohranjenih fotografijah in zapisih ter naj bi bile nekoč značilne za ta okoliš. Drugi njihov projekt so belokranjske noše, ki je tudi že v večini končan.

Poleg številnih nastopov, ki jih je, kot je razvidno v spodnji tabeli, vsako leto več, so samostojno pripravili že štiri svoje folklorne večere.

Tabela 4.3: Število nastopov Folklorne skupine

LETO:	ŠTEVILO NASTOPOV:
2009	16
2008	20
2007	16
2006	8
2005	5
2004	0

Vir: Zapisnik občnega zbora KD Stična (2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008 in 2009)

4.4.3 Pevska dejavnost

Pevska dejavnost trenutno poteka v okviru Okteta fantov. Vodja sekcije je Miha Genorio, pod čigar vodstvom fantje tudi pojejo. Vaje imajo enkrat tedensko v Kulturnem domu Stična.

Dve leti je uspešno delal tudi pevski zbor Avis, ki ga je vodila Jelka Pušlar. Imeli so veliko število nastopov, vaj in samostojne koncerte. Ker pa po odhodu pevovodkinje ni takoj našel nadomestila je zbor razpadel. Tudi oktet fantov sicer vseskozi deluje in ima redne vaje, vendar pa, kot je razvidno v spodnji tabeli ima zelo majhno število nastopov.

Tabela 4.4: Število nastopov skupine Oktet fantov

LETO:	ŠTEVILO NASTOPOV:
2009	3
2008	5
2007	5
2006	5
2005	5
2004	3

Vir: Zapisnik občnega zbora KD Stična (2004, 2005, 2006, 2007, 2008 in 2009)

Ravno v teh dneh se na »ponovno rojstvo« mešanega pevskega zbora pripravlja pevovodkinja Janja Omejec. Kako mu bo šlo in kakšni bodo rezultati pa bomo videli čez nekaj mesecev.

4.4.4 Festival Stična

Festival Stična se je začel leta 2000 z idejo o štirih celovečernih prireditvah, ki pa se je kasneje razvila v tritedensko prireditev, v okviru katere se zvrsti preko 20 kulturnih dogodkov. Tri glavne smernice festivala, ki so vseskozi programska osnova, so glasba, gledališče in likovna umetnost. To so temelji festivala, ki so dopolnjevani z različnimi izobraževanji, okroglimi mizami, delavnicami itd. Temeljni cilji Festivala Stična so sledeči:

- dvigovanje kulturne ozaveščenosti ljudi,
- izobraževanje v smislu sprejemanja in ustvarjanja umetniških oblik s sodobnimi izraznimi sredstvi in tematiko,

- pomoč pri uveljavitvi kakovostne amaterske produkcije,
- povezovanje in sodelovati z ambicioznejšimi amaterskimi društvi in posamezniki,
- vzpostavitev kulturne izmenjave z diasporo in ostalimi tujimi umetniškimi prostori,
- graditev kakovostne amaterske umetniške produkcije v lastnem okolju ter pomoč pri njeni uveljavitvi in povečanju prepoznavnosti. (Kulturno društvo Stična)

V letu 2006 pa se je rodila želja po spremembi, po dodatnem razvoju festivala in njegovi nadgradnji z novimi vsebinami. Festival je postal mednaroden. Vsako leto se predstavlja ena država v čim širšem obsegu, kot ga le zmorejo zajeti. Polovica programa Festivala Stična je še vedno ostala slovenskega, druga polovica pa zajema en narod, nacijo in njegovo kulturo. Prej omenjenemu trikotniku so dodali še etnologijo, kulinariko in krajinske posebnosti izbranega naroda.

Vse to je pomenilo velik izziv, čeprav se zavedajo, da so s tem festival profilirali in ga naredili bolj prepoznavnega.

Prvo leto so gostili Makedonijo, ker je tam že gostovala gledališka skupina Drzne in lepi in so tako imeli nekaj stikov z umetniki iz te dežele, na katerega so se lahko oprli. Pa vendar so se znašli na pragu nečesa popolnoma novega. Treba je bilo urediti prevoz, nastanitev, hrano, vizume, kar je poleg stroškov nastopa pomenilo še dodatne, mnogo večje stroške. Potem so prišli na idejo, da bi pravzaprav morali angažirati Makedonce, ki živijo v Sloveniji. Ugotovili namreč so, da obstaja več makedonskih društev, ki skrbijo za to, da se ohranja narodna identiteta in značilnosti. Potem so tu Slovenci, ki živijo v Makedoniji, pa slovenska podjetja, ki prodirajo na njihov trg. Pomemben dejavnik so tudi mediji, vendar ne samo slovenski, ampak tudi makedonski. Mediji so pomembni ne samo zaradi prepoznavnosti festivala, vendar tudi z vidika sponzorjev in ostalih virov financiranja. Obrnili so se tudi na makedonsko ambasado, skratka vse možne ljudi, za katere so vedeli, da so nekako v povezavi s to deželo. Spoprijeti se je bilo treba s širokim spektrom novih težav in izzivov. Ta festival je bil čudovita izkušnja, odprl je nove poti, ideje in razsežnosti, navezali so nove vezi in poznanstva kar oboji že s pridom »izkoriščajo« za nova sodelovanja, izmenjave in skupne projekte.

A cilji in želje po nadaljnjem razvoju, rasti in nadgrajevanju Festivala Stična so žive vsako leto znova. Eno izmed njih je podal predsednik društva v uvodni najavi festivala 2006: »V

prihodnjih letih pa želimo to sodelovanje nadgraditi z razpisom natečaja za izvedbo umetniških del slovenskega izvora v izbrani državi, v našem društvu pa prav tako pripraviti prireditve, z izvorom in pridihom izbrane države. Obe prireditvi bi se nato med državama izmenjali na predstavitveni turneji.« (Lampret 2006, 3)

Festival Stična je zelo pomemben del KD Stična, saj integrira vse skupine. Vsaka sekcija v društvu ima namreč »hierarhijo« znotraj sebe. Delo upravnega odbora je, da usklajuje vse skupine. Festival pa je tisto, kar jih vse druži, kar jim je vsem skupen projekt. Vsak lahko sodeluje toliko kot želi, oziroma kolikor je pripravljen vložiti truda, dela in časa. In njegova pozitivna plat je še to, da se v njem najdejo celo tisti, ki se niso videli ne v folklori, petju ali gledališču. Programski vodja festivala je predsednik društva Milan Lampret s svojimi pomočniki. Tako torej dela in živi Festival Stična. Leto kasneje je sledila Slovaška, po njej Italija in letos, novembra 2009 bo Festival Stična dočkal jubilejno deseto obletnico. Kar zadeva program, je prvotna ideja ta, da bi letos povabili v goste »the best of«, torej vse najboljše goste teh devetih let.

Dodala bi le še eno misel predsednika društva, za katero se mi zdi, da veliko pove o samem festivalu, društvu in njegovih članih:

Da bi postal svetovljan, človeku ni treba obkrožiti sveta./.../Ključno je zavedanje lastnih mej in želja ter volja po njihovem premikanju. Prav to pa je tudi želja Festivala Stična. Da vam vsako leto na prag pripelje drobec iz mozaika svetovnih kultur. Da vam omogoči, da se skozi umetnost narodov pomešate z njimi in za hip postanete del njih. Da se ob prireditvah festivala transformirate na mesto, ki ga sicer ne bi imeli možnosti obiskati. Da spoznate ljudi, ki vas bodo morda povabili tja. Ali pa da se le udobno namestite in se prepustite estetiki eksotike. S tem pa želimo širiti strpnost in razumevanje drugačnosti. (Lampret 2006, 3)

Primer: Program 9. Festivala Stična (leto 2008):

- **Arbe Garbe, Italija**, etno-rock koncert
- **Tanja Kovačič: Reciklaža in Lea Jazbec: Smetišče človeštva**, otvoritev razstave
- **Godalni orkester Glasbene šole Škofja loka**, koncert klasične glasbe

- **Makako Jump, Italija**, reggae, ska koncert
- **Klovna**, otroška gledališka predstava
- **S kolesom okrog sveta, Bojan Stezinar**, potopisni večer
- **Bližnji Vzhod in Severna Afrika z motorjem ter delo v Zambiji, Petra Škufca in Katarina Španić**, potopisni večer
- **Jani Kovačič**, koncert
- **Stranci, zmagovalci natečaja Festivala Stična 2008, predskupina Freewaymaschine**, punck rock koncert,
- **Kavarniški večer: Pešec, Gregor Čušin**, monokomedija **in Rudy Fantin trio, Italija**, jazz koncert
- **Puppetz**, rock koncert
- **Mizica pogrni se, Mini teater Ljubljana**, igrano lutkovna predstava
- **Sicilija, Tina Legan**, potopisni večer
- **Boris Pahor, Nekropola**, literarni večer z dijaki SŠ Josipa Jurčiča Ivančna Gorica
- **Piaf, Edith Piaf, Vesna Pernarčič Žunić in Joži Šalej**, kabaret
- **Kraški Ovčarji, Italija**, etno rock koncert
- **Kralj Artur in Sveti gral, Gledališče Toneta Čufarja Jesenice**, komedija
- **Jararaja**, etno jam koncert (Kulturno društvo Stična)

4.5 Financiranje Kulturnega društva Stična

Statut Kulturnega društva med drugim določa:

Premoženje KD predstavljajo vse premoženje in nepremičnine, ki so last KD, z njim pa upravlja izvršni odbor KD. Oni ravno tako odločajo o nakupu in odtujitvi nepremičnin.

KD razpolaga s finančnimi sredstvi v skladu s programom in letnimi finančnimi plani, ki jih sprejme zbor članov KD. Na rednem zboru članov člani vsako leto obravnavajo in sprejmejo zaključni račun.

Upravljanje s sredstvi KD, finančne in materialne listine podpisujeta predsednik KD ter tajnik KD, v njegovi odsotnosti pa podpredsednik KD.

Dohodki KD so članarine, sredstva, pridobljena z organizacijo prireditev in izobraževalnih oblik, sredstva, pridobljena s kandidiranjem na javnih natečajih in razpisih, sredstva pridobljena od državnih organov in lokalnih skupnosti, darila, volila in prispevki posameznikov, organizacij in donatorjev, delež sredstev iz JSKD, dohodki iz pridobitne dejavnosti in drugi dohodki.

Finančno-materialno poslovanje je javno. Vodi se v skladu s pravilnikom o finančno-materialnem poslovanju, v katerem KD tudi določi način vodenja in izkazovanj podatkov o finančno-materialnem poslovanju KD, ki mora biti v skladu z računovodskimi standardi Republike Slovenije.

Viri, iz katerih se Kulturno društvo Stična financira v praksi pa so:

- sponzorji in donatorji,
- Občina Ivančna Gorica,
- članarina, vstopnine,
- JSKD,
- Ministrstvo za kulturo RS,
- ZKD,
- ŠOU v Ljubljani.

Sestava virov financiranja pa je pri posamezni sekciji različna. Pri festivalu je npr. približno 60% sredstev sponzorskih in donatorskih, pri gledališču, pevski dejavnosti in folklori pa se javljajo na razpise. Od teh pa je odvisno koliko dobijo za samo izvedbo predstave. Pri gledališču je npr. pomembno število ponovitev in gostovanj s predstavo, oziroma število prodanih kart itd.

V nadaljevanju bom glavne vire financiranja podrobneje opredelila:

4.5.1 Financiranje preko Občine Ivančna Gorica in Zveze kulturnih društev

Tako kot na državni tudi na občinski ravni višino sredstev za (so)financiranje kulturnih dejavnosti določi letni proračun Občine Ivančna Gorica, ki mu višino zneska določijo župan, občinski svet, pomožna telesa občinskega sveta ter kulturne ustanove s svojimi predlogi.

Občina Ivančna Gorica vsako leto objavi razpis za zbiranje ponudb za izvajanje kulturnih programov, ki se bodo sofinancirali iz občinskega proračuna. Razpisni rok se časovno prilagaja postopku priprave in sprejemanja občinskega proračuna. Za pripravo in izvedbo postopka javnega razpisa in vrednotenja kulturnih programov/projektov v skladu s tem pravilnikom župan s sklepom imenuje strokovno komisijo, v kateri so poleg strokovnih delavcev občinske uprave obvezno zastopani tudi predstavniki ZKD Ivančna Gorica.

Finančna sredstva, namenjena kulturi, Občine načeloma delijo na podlagi pravilnika o sofinanciranju kulturnih društev v občini, ki pa zadeva dve področji: sofinanciranje redne dejavnosti kulturnih ustanov in društev ter sofinanciranje projektov.

Občina na ta način sofinancira tako kulturne programe kot tudi kulturne spomenike, kulturne domove in opremo kulturnih društev.

4.5.2 Financiranje preko Ministrstva za kulturo RS in Javnega sklada za kulturne dejavnosti RS

»Ministrstvo za kulturo je pristojno za zadeve, ki se nanašajo na ustvarjanje, posredovanje in varovanje kulturnih vrednot, za splošne knjižnice in za mednarodno kulturno sodelovanje.«
(Ur. l. RS 71/1994)

Višino sredstev za kulturo določi letni zakon o državnem proračunu. Ministrstvo za kulturo razporeja javna sredstva na podlagi letnega programa. Ta nastane tako, da ministrstvo vsako leto septembra objavi razpis za dotacije in subvencije v naslednjem letu.

Bolj kot preko Ministrstva za kulturo RS uspe KD Stična pridobiti sredstva na JSKD, ki pa ravno tako sofinancira projekte prek javnih razpisov. Pri odločanju uporablja postopek na osnovi 8. člena Zakona o uresničevanju javnega interesa na področju kulture. Sredstva za izvajanje dejavnosti pridobiva iz sredstev državnega proračuna in drugih javnih sredstev, ki so namenjena ljubiteljskim kulturnim dejavnostim, ter iz lastnih prihodkov in dotacij.

4.5.3 Sponzorstvo in donatorstvo

Pojem sponzorstva se velikokrat zamenjuje s pojmom mecenstva, donatorstva, oglaševalsko dejavnostjo, marketingom in podobno. Vendar sponzorstvo ni donatorstvo. Pri sponzorstvu nameni podjetje kulturni ustanovi denar ali storitve, ta pa v zameno na prireditvah izboljšuje ugled podjetja. Pri donaciji pa podjetja ne dobijo v zameno za denar ničesar, ampak ga podarijo v javno dobro. Donacija je altruistična in ne komercialna dejavnost. Donator je lahko objavljen ali pa povsem anonimen.

Sponsor in kulturnik naj bi izgrajevala kooperativen odnos, od katerega bi imela koristi oba, poleg njiju pa še vsa družba.

Pri nas se pridobitna podjetja vse premalo zavedajo pozitivnih učinkov, ki jih prineseta sponzorstvo in donatorstvo. Podjetje, ki se odloči, da bo s svojim denarjem podpiralo ustvarjalnost drugih, bo tako pripomoglo boljšemu svetu okoli sebe, pridobilo bo ugled za svoje zasluge in spoštovanje ljudi. (Barborič 2003, 39-48)

V občini Ivančna Gorica so večji projekti, ki potekajo npr. v okviru kulturnih društev, močno odvisni od sponzorjev. Obstaja manjše število večjih sponzorjev, od katerih podporo pričakujejo vsi, in pa večje število malih sponzorjev, katerih vložki so običajno premajhni za izvedbo celotnih projektov.

4.5.4 Primer: Financiranje v letih 2008, 2007 in 2002

Iz finančnih poročil iz let 2008, 2007 in 2002 sem naredila tabele in grafe, v katerih so navedeni vsi viri financiranja KD Stična. Ne bom naštevala, kolikšen je bil posamezen znesek in kako točno je bil porabljen, temveč samo koliko je društvo preko celega leta dobilo od zgoraj omenjenih virov financiranja.

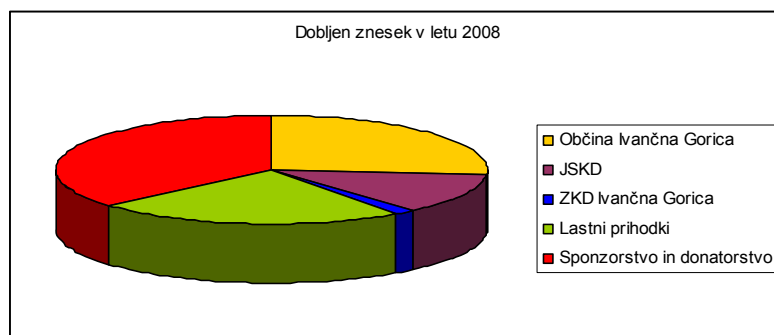
Financiranje KD Stična v letu 2008

Tabela 4.5: Pregled virov financiranja KD Stična v letu 2008

	OBČINA IVANČNA GORICA	JSKD	ZKD IVANČNA GORICA	LASTNI PRIHODKI	SPONZORSTVO IN DONATORSTVO
Dobljen znesek v letu 2008	10.183,00€	4.800,00€	660,00€	8.992,44€	14.141,00€
%	26,30%	12,00€	1,70€	23,00€	37,00€

Vir: Zapisnik občnega zbora KD Stična (2009)

Graf 4.1: Prihodki v letu 2008

A ker se te zneske da interpretirati na različne načine, je spodaj še tabela, ki prikazuje čemu so viri financiranja KD stična namenjali svoja sredstva, oziroma, kam so jih po svoji presoji namenili člani izvršnega odbora KD Stična in koliko je posamezni del KD Stična porabil denarnih sredstev. Zavedati se je treba, da tu ni razlikovanja med tekočim delovanjem posameznih sekcij ali pa vzdrževanjem društva in posameznimi projekti, kot npr. ko je folklorna skupina dodatno zbirala denar za nakup narodnih noš.

Tabela 4.6: Prihodki in odhodki KD Stična (v letu 2008) po skupinah:

	PRIHODKI	ODHODKI
KD Stična – splošno, tekoče vzdrževanje, investicije	15.925,72 €	8.367,56 €
Folklorna skupina	3.797,00 €	3.299,87 €
Gledališka skupina	2.350,00 €	4.139,00 €
Oktet fantov	0,00 €	0,00 €

Festival Stična	16.451,00 €	17.673,96 €
------------------------	-------------	-------------

Vir: Zapisnik občnega zbora KD Stična (2009)

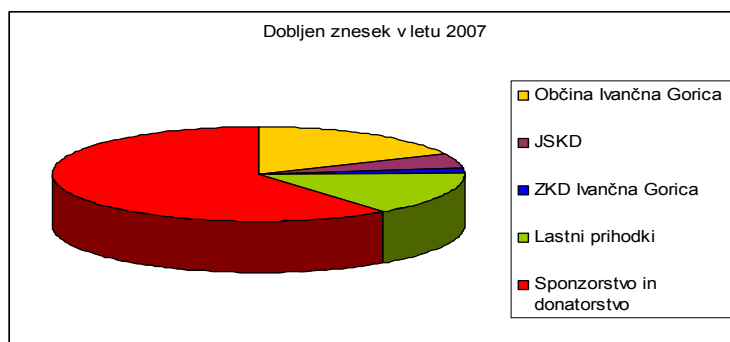
Financiranje KD Stična v letu 2007

Tabela 4.7: Pregled virov financiranja KD Stična v letu 2007

	OBČINA IVANČNA GORICA	JSKD	ZKD IVANČNA GORICA	LASTNI PRIHODKI	SPONZORSTVO IN DONATORSTVO
Dobljen znesek v letu 2007	7.744,68€	2.100,00€	665,65€	6.487,30€	25.710,57€
%	18,00%	5,40%	1,60%	15,00%	60,00%

Vir: Zapisnik občnega zbora KD Stična (2008)

Graf 4.2: Prihodki v letu 2007

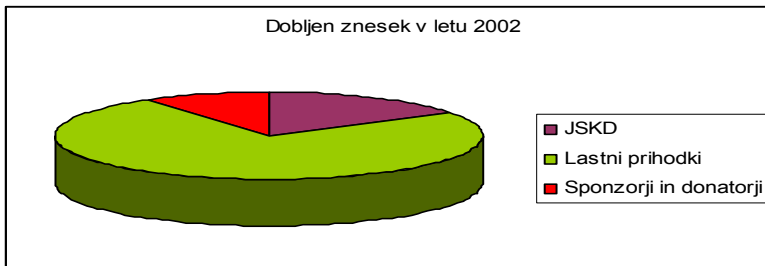
Financiranje KD Stična v letu 2002:

Tabela 4.8: Pregled virov financiranja KD Stična v letu 2002:

	JSKD	LASTNI PRIHODKI	SPONZORJI IN DONATORJI
Dobljen znesek v letu 2002	1.251.88€	5.782,77€	722,01€
%	16,00%	75,00€	9,00€

Vir: Zapisnik občnega zbora KD Stična (2003)

Graf 4.8: Prihodki v letu 2002

Torej, razvidno je, da so sponzorji in donatorji največji vir financiranja KD Stična. Znesek njihovih sredstev je namreč rasel vse do leta 2007. Iz celotnega finančnega poročila je razvidno, da se v letu 2008 ni toliko zmanjšalo število sponzorjev in donatorjev, kot višina danih zneskov. So se pa v letu 2008 znatno povečali zneski z javnega sklada in Občine Ivančna Gorica. Pri tem moram opozoriti, je JSKD mišljen kot krovna organizacija, od katere dobivamo sredstva preko javnih razpisov in pozivov. JSKD OI Ivančna Gorica dobiva zadnja leta namreč izredno malo sredstev, ki jih porabi za organizacijo lastnih dogodkov, revij itd. V letu 2002 tudi ni omenjenih občinskih sredstev in ZKD Ivančna Gorica. To pa zato, ker je takrat javni sklad, ZKD Ivančna Gorica in vsa občinska sredstva, namenjena kulturi, pokrivala ena oseba. Tako torej ni bilo razvidno, ali so sredstva prišla iz ZKD, Občine ali javnega sklada. Vseskozi so zelo pomembni tudi lastni zaslužki. Ti so leta 2002 predstavljali skoraj tri četrtine vseh dohodkov Kulturnega društva Stična. Pri tem moram omeniti, da takrat ni bilo pevske in folklorne dejavnosti, je pa bilo toliko bolj aktivno gledališče. V tem letu je namreč Gledališka skupina Drzne in lepi pripravila tri lastne produkcije. Pod lastne dohodke sem sicer štela vsa plačila za nastope in gostovanja, vse vstopnine na prireditvah in članarino.

Razlogi, zakaj je takšna slika financiranja so različni. Prav gotovo pa velja, da nimajo vsi enako »globokih žepov« in tudi, da eni financirajo po sistemu razpisov in točkovanj, medtem ko se sponzorji in donatorji lahko odločajo po principu všečnosti, marketinški strategiji ali iz kakšnih drugih vzrokov.

5 Povzetka intervjujev

Mojima intervjuvancema Barbari Rigler, vodji izpostave Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti, Območna enota Ivančna Gorica in Milanu Lampretu, predsedniku Kulturnega društva Stična, sem postavila nekaj zelo podobnih vprašanj. In to zato, ker sta v zelo različnih vlogah, pa vendar imata skupen interes. S pomočjo kratkih povzetkov in citatov bom torej predstavila njuna pogleda.

M. Lampret in B. Rigler se strinjata, da je ljubiteljska kultura velik doprinos h kvaliteti življenja in da ima le ta v občini Ivančna Gorica dolgotrajno in močno tradicijo, kar se danes odraža v velikem številu društev, ki se aktivno udeležujejo na tem področju, kljub temu, da je v občini en sam kulturni zavod (Muzej krščanstva na Slovenskem). B. Rigler meni, da je veliko teh društev sicer prepoznavnih znotraj občine, a da jih premalo presega lokalno delovanje. Kot bolj prepoznavne je izpostavila šentviški pevski tabor, letno gledališče na Muljavi in Festival Stična. Iz perspektive izpostave JSKD je po njenem mnenju »minus morda to, da se zelo malo kulturnikov udeležuje izobraževalnih oblik in temu primerno je zelo »malo« uvrstitev na višje nivoje, regijske in državne/.../. Se pravi, veliko društev, veliko prireditvev, veliko entuziazma, manj pa kvalitete v smislu izboljševanja in sodelovanja med društvi.«

M. Lampret pa je tu izpostavil drug vidik: »Vsebine, s katerimi se ukvarja amaterska kultura sovpadajo s tipičnimi vsebinami slovenskega ljubiteljskega udejstvovanja (gledališke veseloigre, folklor, petje, slikarstvo), izmed katerih so se razvile nekatere prireditve, ki te vsebine nadgrajujejo oziroma širijo polje njihovega dometa (Tabor slovenskih pevskih zborov, Kulturni teden, Slofolk).« Velik problem pa vidi v tem, da se »zadovoljivo podpira redno delovanje vseh društev, pri tem pa deloma zanemarja projekte, ki se ne ukvarjajo s tradicionalnimi vsebinami in ki se želijo prebiti iz povprečja lokalnega okolja.« Pri tem je razložil da v KD Stična poskušajo »nadgrajevati tradicionalne vsebine in se spogledujejo s profesionalnimi pristopi«. To velja predvsem za gledališče Drzne in lepi ter Festival Stična, medtem ko sta folklorna in pevska dejavnost še vedno kakovostni, vendar bolj tradicionalno usmerjeni.«

Ko sem ju povprašala, kakšna je vloga in pomen KD Stična v kraju Stična sem dobila precej različna odgovora. B. Rigler je najprej povedala, da morajo člani KD Stična to vedeti sami,

hkrati pa je podala nek splošno mnenje o ivanških društvih nasploh, v katerem je izpostavila kot pozitivno to, da ima društvo ime po kraju, ker potemtakem stojijo za njim ne samo člani ampak vsi krajanji, in pa da je zelo dobro, da:

je v društvo vključenih več različnih skupin, kot npr.: gledališka, folklorna, zbor ... To ne pomeni, sicer manjšega financiranja (na občinah se navsezadnje vse obravnava po sekcijah), ampak večjo povezanost kulture, predvsem pa večjo možnost za pripravo projektov, ki so profesionalni na vseh zahtevanih nivojih./.../ Najslabše je, če društvo začne razpadati in se deli po sekcijah (to pomeni samo nemoč sodelovanja in komuniciranja). V večini taka društva samo vegetirajo in pripravijo tiste obvezne »dolgočasne« letne »pod mus« prireditve. Teh je v Ivančni kar nekaj. Žal. Skratka, najboljše so društva, ki združujejo čim več kulturnih dejavnosti. /.../. Tu so uspehi, tu je več možnosti za napredovanje.

In Kulturno društvo Stična po njenem mnenju ima obe vrlini. Odgovor M. Lampreta pa je:

Kulturno društvo je jedro kulturnega in družabnega življenja v Stični. /.../ Veliko pozornost namenjamo mladim in trenutno je v društvu preko 100 relativno mladih aktivnih članov, s povprečno starostjo pod 25 let./.../ V društvo se vključujejo tudi posamezniki iz okoliških krajev, tako da je Stična občinsko središče družbenega življenja mladih.«

Kot drugo zelo pomembno stvar pa je M. Lampret izpostavil:

vsebine, ki jih razvijamo želimo dvigovati nad tradicionalni amaterski nivo. Naš poglobitni cilj je zagotavljati pogoje za kakovostno amatersko udejstvovanje, izobraževati s področij sodobnih umetniških praks in ustvariti prostor, v katerem se lahko srečujejo, spoznavajo ter predstavljajo kakovostni amaterski, neuveljavljeni mladi in profesionalni kulturni ustvarjalci. Naša ambicija je usmerjeno in kontinuirano delovanje v smislu dvigovanja kulturne ozaveščenosti prebivalstva, izobraževanja v sprejemanju in ustvarjanju umetniških oblik s sodobnimi izraznimi sredstvi in tematiko, uveljavljanja kakovostne amaterske produkcije ter vzpostavljanja kulturne izmenjave z diasporo in drugimi evropskimi umetniškimi prostori. S svojo aktivno vlogo želimo sodelovati tudi pri drugih projektih, ki so ključni za kakovost bivanja v Stični

(vzdrževanje športnih in javnih površin, čistilne akcije, športne prireditve,...). Vseskozi želimo biti aktiven sogovornik z lokalno skupnostjo, preko katere poizkušamo ustrezno alocirati sredstva občinskega proračuna in zagotavljati primeren nivo vzdrževanja relevantne infrastrukture.

Na vprašanje, s kakšnimi težavami se srečuje KD Stična sem dobila sledeče odgovore. B. Rigler: »S kakšnimi težavami se srečujete – pojma nimam. Predvidevam pa, da s takimi kot vsi ostali. Veliko entuziazma, premalo finančne podpore in premalo ljudi, ki bi ustvarjanje podpirali prostovoljno./.../ Skratka, imate velike in uspešne projekte, s tradicijo, se izobražujete, nimate pa verjetno zadostne podpore s strani občine, sponzorjev, JSKD – situacija je povsod enaka.«

M. Lampret pa kot predsednik društva zelo dobro pozna problematiko KD in je bil tako lahko bolj konkreten:

Obseg programa, ki ga izvaja KD Stična, zahteva veliko administrativnih in organizacijskih aktivnosti, za katere je med člani zelo malo interesa. Tako da je to eden glavnih problemov, s katerimi se srečujemo. Poleg tega obstaja velika razlika v interesu in angažmaju posameznikov, ki se udeležujejo v dejavnostih društva, tako da gre veliko energije za usklajevanje časa, ki ga posameznik želi nameniti svojim aktivnostim. To še posebej prihaja do izraza v fazi postprodukcije posameznih projektov. Zelo težavno je tudi vzpostavljanje kulturne mreže, saj društva delujejo na zelo različnih nivojih, krovne organizacije pa pri tem ne igrajo svoje vloge. Veliko energije namenjamo tudi pridobivanju finančnih sredstev, predvsem preko razpisov, ki glede na učinek zahtevajo nesorazmerno visok vložek. Občasno se pojavljajo različni pogledi glede razvoja in obratovanja Kulturnega doma Stična, katerega lastnik je Krajevna skupnost Stična in kjer je KD Stična upravitelj. KD Stična mora tako zagotavljati vsa sredstva za njegovo obratovanje, vzdrževanje in investicije.

M. Lampret mi je tudi zelo jasno razložil financiranje Kulturnega društva Stična:

Kulturno društvo se financira iz več virov, pri čemer pa je potrebno ločevanje na financiranje rednega delovanja in financiranje projektov. Redno delovanje se večinoma financira preko razpisov Občine Ivančna Gorica in iz lastnih virov (vstopnine,

najemnine), medtem ko se projekti financirajo preko razpisov JSKD, Ministrstva za Kulturo, ŠOU v Ljubljani, vstopnin ter sponzorjev. Slednji so ključni pri Festivalu Stična, saj zagotovijo preko 60 % potrebnih sredstev. Zadovoljiva je podpora Občine Ivančna gorica za redno delovanje društva, medtem ko JSKD preko svojih razpisov bolj sledi kvantiteti kot kvaliteti oz. vsebini, tako da za posamezen projekt zagotovi le okoli 10 % potrebnih sredstev. Ministrstvo za kulturo le redko podpre ambicioznejše amaterske projekte, ta podpora pa izključuje sočasno podporo s strani JSKD. Ker je delež sredstev za posamezen projekt s strani obeh organizacij zelo podoben lahko zaključimo, da država zelo slabo skrbi za vse projekte, ki niso financirani neposredno iz proračuna.

Ko sem B. Rigler vprašala, kaj meni o skladovi finančni podpori Kulturnemu društvu Stična, mi je povedala, da ne ve, kolikšna je ta podpora, ter da niti ne ve, kdo je sploh bil sprejet na pozivu in kdo ne. In še:

Če govoriva o podpori s strani državnega JSKD RS, lahko povem (ker je javno), da dobi naša izpostava s strani JSKD RS letno za cel program 6.900 €. V prvi polovici pa smo izvedli 44 dogodkov z malo manj kot 3000 nastopajočimi (skupin je bilo cca. 200) in več kot 4500 obiskovalcev. Skladova pomoč je absolutno premajhna, še posebej, če pogledamo, kaj je v obveznem programu posameznih izpostav (z denarjem, ki ga dobimo, ne pokrijemo niti naše območne revije odraslih pevskih zborov v treh delih). Premalo pa je denarja za projekte po društvih /.../.

In v tej točki se z M. Lampretom strinjata: »JSKD zagotavlja relativni nizek nivo potrebnih virov financiranja /.../ Poleg tega so administrativni postopki za pridobivanje sredstev iz leta v leto bolj zapleteni, kar društvom po nepotrebnem jemlje dragoceno energijo/.../ pogrešam podporo gostovanjem v tujini, kjer se naše društvo že nekaj let uspešno predstavlja, s čimer promovira slovensko kulturo, identiteto in avtorje.«

In glede sodelovanja med Javnim skladom RS OI Ivančna Gorica in Kulturnim društvom Stična sta oba naštetela tako nekaj pozitivnih kot nekaj negativnih strani. M. Lampret:

/.../je dobro, z njihove strani je vedno prisoten posluš za naša prizadevanja, skupaj pa organiziramo nekatere dogodke. Vendar lokalna izpostava sklada razpolaga z zelo

omejenimi sredstvi, kulturna politika pa se večinoma sprejema na nivoju državnega JSKD. /.../ Po moji oceni je sklad tudi preveč konservativen in ne spodbuja razvoja novih vsebin v ljubiteljskem kulturnem udejstvovanju ampak stremi predvsem k ohranjanju dediščine. Pri tem je njegov glavni fokus na organizaciji revij, kjer se ta konservativnost zelo odraža. Premajhen je tudi njihov prispevek pri povezovanju društev in gradnji kulturne mreže. Nivo izobraževalnih aktivnosti prav tako pada že nekaj let, poleg tega morajo v zadnjih letih vsa izobraževanja finančno kriti društva.

In B. Rigler:

Smo še v povojih. Lani smo začeli z uporabo vaše dvorane z možnostjo plačila vaše tehnike, kot oblike sodelovanja, letos to razširjamo na organizacijo enega ali dveh skupnih dogodkov (izbor za Festival Stična). Društvo sicer redno sodeluje na naših območnih prireditvah, se pa manj odziva na naše lokalne razpise – glede vsebine (likovne, literarne...). Ampak to je še povsod slabo. Predvsem pa je še večinoma »slaba« oz. je sploh ni komunikacije med nami in društvi v smislu planiranja prireditev, letnega načrta. S tem mislim, da sklad ni institucija, ki bi samo »dala« denar, ampak smo tukaj zaposleni osebki, ki imamo nekaj izkušenj z ustvarjanjem na kulturi, smo malce strokovno podkovani, imamo informacije o določenih možnostih. Se pravi, tale posvetovalno – pogovorni del med nami in društvi še ne funkcionira tako, kot bi si želeli. Več ko bo sodelovanja, boljše bodo po mojem prireditve, večji obisk, navsezadnje bomo bolj zanimivi za sponzorje in donatorje. Sicer pa /.../, mladi ste, kažete mladostno zagnanost, nikakor ne zaletavost, učite se, sprašujete, kar je vse dobro /.../.

Predsednika KD Stična sem povprašala tudi po sodelovanju z Zvezo kulturnih društev, ki pa ga je opisal kot: »Sodelovanje z ZKD trenutno poteka le preko letnega srečanja članov ZKD. Poleg tega je dejavnost ZKD usmerjena na organizacijo proslav, podeljevanje nagrad in delno kritje stroškov reklamiranja na lokalnem radiu.«

In o sodelovanju z lokalno skupnostjo M. Lampret pravi da: »/.../je zadovoljivo predvsem glede omogočanja prostora za društveno udejstvovanje, manj pa z vidika zagotavljanja sredstev. Poleg tega je lokalna skupnost vezana na politični mandat, tako da se je potrebno z menjavo oblasti pogosto vse izpogajati od začetka.«

Možnosti za razvoj Kulturnega društva Stična Riglerjeva vidi predvsem v »povezovanju različnih generacij ustvarjalcev, v spodbujanju ustvarjanja na vseh kulturnih področjih, na prepoznavnosti, na ohranjanju preverjenih kulturnih dogodkov, na sodelovanju z drugimi kulturnimi institucijami, na izobraževanju mlajših članov in voditeljev na vsake toliko, predvsem pa na pozitivnem dialogu in komuniciranju z vsemi ponudniki kulturnih dobrin.« Pohvalila je našo spletno stran in dejala »Jaz vidim v vas še veliko skrite energije, predvsem pa moči in ustvarjalnosti. Fajn je tudi /../ da vzgajate pomladek /.../ le tako naprej.«

M. Lampret pa meni:

Ključni dejavnik za obstoj Kulturnega društva na obstoječem nivoju in za njegov nadaljnji razvoj je pritegnitev ustreznih mladih ljudi, ki bodo v društvu videli svoj prostor svobode, uresničevanja in samopotrditve. To lahko dosežemo z vzgojo mladih v ustrezne vrednote in s ponudbo pravih vsebin. Vsekakor je zelo pomemben dejavnik tudi vzpostavitev medgeneracijskega sožitja v društvu, saj je danes to predvsem društvo mladih, čas pa vsem prinaša nove izzive. Druga možnost je delna profesionalizacija administrativnih funkcij v društvu in njegova transformacija v kulturni zavod. To pa zahteva nekatere dodatne napore, nove vire financiranja pa tudi nadgraditev vsebin tako s kvalitativnega kot kvantitativnega zornega kota. Tu se kaže možnost tudi v povezovanju z ostalimi društvi (kulturnimi pa tudi ostalimi), saj je del funkcij skupen vsem društvom.

6 Zaključek

Poti ljubiteljske kulture so raznolike. Nobena ni napačna. Vsaka je lahko prava.

»Domačo kulturo, pa naj je ljubiteljska ali profesionalna, naj je v kakršnem razponu med začetniško ali vrhunsko, tolče po glavi domači porabnik, /.../še bolj pa jo tolče domača politika, od lokalnih oblasti navzgor – ker vse domače je plod preteklosti, kar pa je iz preteklosti, je potrebno uničiti ali vsaj reciklirati.« (Rudolf, 1997: 7)

V občini Ivančna Gorica je ljubiteljska kultura pretežno tradicionalna, saj goji oblike izražanja kot so petje, dramske uprizoritve, godbeniško in folklorno dejavnost ter proslave. S svojo diplomsko nalogo sem prišla do nekaterih spoznanj, ki jih bom povzela v nadaljevanju. Mojo tezo, da je Kulturno društvo Stična pomemben dejavnik kulturnega udejstvovanja ljudi v občini Ivančna gorica, z gotovostjo potrjujem. To pa zato, ker je po podatkih zveze kulturnih društev Ivančna Gorica KD Stična eno izmed treh najbolj aktivnih in z največ sekcijami. Poleg tega KD Stična presega lokalno delovanje, saj se zadnja leta z gledališko in folklorno skupino uspešno predstavlja v tujini in s Festivalom Stična vsako leto išče nova mednarodna sodelovanja. In pomembno dejstvo je žal tudi to, da občina Ivančna Gorica nima niti enega središčnega kulturnega centra, zavoda, ampak je vso kulturno udejstvovanje prepuščeno kulturnim društvom. Glede na to, da je v celotni občini 20 kulturnih društev in skoraj osemsto aktivnih članov, mislim, da ni zanemarljivo omeniti podatka, da jih je več kot sto v Kulturnem društvu Stična.

Druga moja teza, ki sem jo preverjala, pa je bila, da za uresničevanje svojih ciljev Kulturno društvo Stična potrebuje dobro finančno podporo s strani lokalne skupnosti, javnega sklada in drugih. Te teze pa ne morem potrditi. Natančneje, jo potrebuje, a je dejstvo, da KD Stična prejema približno 25 % javnih sredstev. Precejšen delež mu sicer prida tudi Občina Ivančna Gorica, a je, kot je razložil Milan, tu treba razlikovati to, da Občina financira predvsem redno delovanje sekcij in ne inovativnejših projektov, kot je npr. Festival Stična. Tretji vir prihodkov so lastni dohodki. Organizacije kot sta ZKD in JSKD imajo pri financiranju KD Stična majhno vlogo. Za samo delovanje sekcij, bi torej še nekako šlo, če pa hočejo napredovati, se širiti, opremljati dvorano, kupovati novo opremo, sploh pa delati festival, pa brez sponzorjev ne morejo nič. In še ena stvar, ki pritiče temu je, da samo delovanje društva

in organizacija prireditelj ter festivala vzame veliko časa. In da vsi razpisi in administrativni postopki prav tako zahtevajo veliko časa. Večina vodij ima službo in z njo povezane svoje delovne obveznosti, zato je to vedno problem. Rešitev bi bila v tem, da postanejo zavod in nekoga zaposlijo. Le ta bi potem skrbel za vse potrebne, tudi evropske razpise in za redno delovanje društva. Vendar pa se tu pojavljata dva nova problema. Prvi je ta, da ni zagotovila, da bi to šlo, oziroma, da bo ta zaposleni, glede na obseg našega programa, preko dodatnih razpisov res upravičil svojo vlogo. Drugi problem, ki se tu pojavlja, pa je, da čim bi bil nekdo zaposlen, vprašanje, če bi bili člani še tako angažirani. Dokler namreč nihče v društvu ni plačan za svoje delo, delovne akcije, barvanje odra, čistilne akcije, sama organizacija itd. niso še problem. Kdo pa bi potemtakem še hotel delati prostovoljno? Vsi bi se izgovarjali, češ »Saj je on zaposlen, saj dobiva plačo, kar naj dela«.

Še ena stvar, ki je zelo pomembna, je interes, angažma članov in pa nova, mlajša energija. Društvo namreč deluje že kar nekaj let. Že samo Festival bo letos 10 po vrsti. In vsa ta leta prevzemajo organizacijo bolj ali manj isti ljudje. Tu sicer ne smem zanemariti dejstva, da je z ustanovitvijo folklorne skupine prišlo v društvo kar nekaj zagnanih in danes zelo aktivnih članov. Kaj bo čez nekaj let, ne more napovedati nihče.

Potem je tu še problem z uporabljanjem dvorane in krajevno skupnostjo. Res je, da so dvorano pred leti zgradili krajanji Stične in je zato Kulturni dom Stična last vseh krajanov Stične. Vendar ima Kulturno društvo Stična dvorano pogodbeno v najemu in je s tem tudi njen upravitelj. Skrbi za njeno tekoče vzdrževanje, kupuje novo opremo itd., skratka vanjo vlaga kolikor le lahko. Ko pa pride nekdo in želi dvorano za svojo profitno dejavnost, ter ta ni domačin, za dvorano plača najemnino, kakršno določa cenik, potrjen s strani izvršnega odbora Kulturnega društva Stična. Problem pa se pojavi, ko to isto želi krajan Stične in ta ne glede na to, da je za krajane določena simbolična cena, noče plačati, z izgovorom, da je dvorana tako ali tako last vseh krajanov Stične. Pozablja pa, da društvo plačuje vse tekoče stroške elektrike, vode, ogrevanja, komunale, čiščenja itd. in je nenazadnje tudi upravitelj dvorane. Če pa hoče nekdo v društvu opravljati neko dejavnost, neprofitno in v javno dobro, potem pa ima popolnoma na razpolago dvorano. Vsi zaslužki, ki pa bi jih s to dejavnostjo lahko pridobili, pa gredo v blagajno Kulturnega društva, ki potem ta denar razporeja glede na stroške in potrebe sekcij, dvorane, samega delovanja itd.

Podala bi še kritiko glede javnega sklada in občine. Menim namreč, da imata premalo posluha za drugačne pristope, iskanje dialoga, meddruštvenih izmenjav in druge nove težnje. Razlogi? Nekaj jih je v intervjuju navedel že Lampret – konzervativnost krovnih organizacij in pa dejstvo, da je vse prevečkrat pomembna (pri financiranju) kvantiteta kot kvaliteta.

In še to: pogovor z Barbaro Rigler in Milanom Lampretom mi je pokazal, da je v občini Ivančna Gorica predvsem manjka komunikacije in sodelovanja. Vsak se namreč trudi po svoje, vsak ima svoje načrte, svoje cilje. In B. Rigler me je s tem »da sklad ni institucija, ki bi samo »dala« *denar*« opomnila, da tudi ona kot predstavnica Javnega sklada od nas želi več. Želi sodelovanje.

Kljub temu, da se Kulturno društvo Stična sooča z različnimi problemi, pa Kulturno društvo živi. In to zelo polno. Ravno v teh dneh potekajo priprave za ustanovitev novega mešanega pevskega zbora in v mesecu avgustu so v Kulturnem domu Stična pripravili premiero nove gledališke predstave, ki je za društvo prvi gledališki mednarodni projekt. Kulturno društvo Stična ima vedno odprta vrata za nove ideje. Njegovi člani imajo voljo, energijo, ljubezen ter željo po tovrstnem udejstvovanju. To, da so člani pri svojem delu v društvu uspešni, kažejo ne samo priznanja in nagrade, ampak tudi dejstvo, da je društvo veliko in močno. Povezuje ga namreč nekaj čisto posebnega – prijateljstva.

7 Literatura

Analiza o izvajanju Zakona o Skladu RS za ljubiteljske kulturne dejavnosti. Ur. l. RS 1-6/96, 22/00. Dostopno prek:

http://www.mk.gov.si/fileadmin/mk.gov.si/pageuploads/Ministrstvo/raziskave-analize/kulturna_politika/izvajanje_Zakona_o_Skladu_RS/ANALIZA.pdf (20. avgust 2009).

Akt o ustanovitvi Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti. Ur. l. RS 96/00. Dostopno prek:

<http://www.uradni-list.si/1/content?id=27888&part=&highlight=akt+o+ustanovitvi+javnega+sklada> (22. julij 2009).

Barborič, Petra. 2003. *Sponsorstvo v kulturnih organizacijah.* Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Čopič, Vesna in Gregor Tomc. 1997a. *Kulturna politika v Sloveniji: Nacionalno poročilo o kulturni politiki Slovenije.* Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

--- 1998b. *Kulturna politika v Sloveniji: simpozij.* Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Horvat, Helena. 2003. Ljubiteljska kultura v naši občini. *Odsevanja* 49/50: 107-108.

Horvat Vidmar, Ksenija. 2006. *Globalna kultura.* Ljubljana: Študentska založba.

Informativno gradivo za posvet državnega sveta Republike Slovenije: Stanje na področju slovenske kulture po sprejemu Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo in pred sprejemom nacionalnega kulturnega programa. Dostopno prek: http://www.ds-rs.si/dejavnost/posveti/posvet_15072003/tersar.htm (20. avgust 2009).

Javni sklad RS za kulturne dejavnosti. Dostopno prek: www.jskd.si (21. avgust 2009).

Javni sklad Republike Slovenije Območna izpostava Ivančna Gorica. Dostopno prek: www.kultura-ustvarjanje.si (21. avgust 2009).

Kolarič, Zinka, Andreja Črnak – Meglič in Maja Vojnovič. 2002. *Zasebne neprofitno – volonterske organizaciji v mednarodni perspektivi*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Košuta, Nives. 2000a. Ljubiteljska kultura in njen evropski pomen. *Jadranski koledar*: 53 – 57.

--- 2001b. Ljubiteljska kultura med dosežki in dvomi. *Jadranski koledar*: 229 – 233.

Kulturno društvo Stična. Dostopno prek: www.kd-sticna.si (21. avgust 2009).

Lampret, Milan. 2009a. Intervju z avtorico. Stična, 14. avgust.

--- 2005b. 6. *Festival Stična*. Stična: Kulturno društvo Stična.

--- 2006c. 7. *Festival Stična*. Stična: Kulturno društvo Stična.

--- 2008d. 9. *Festival Stična*. Stična: Kulturno društvo Stična.

Lokalni program kulture Občine Ivančna Gorica za obdobje 2006 – 2009. Dostopno tudi prek: <http://www.ivancna-gorica.si/default-100,56.html?PHPSESSID=7ef8703d410b42e507f67440f6926567> (18. avgust 2009).

Mermolja, Ace. 1989. Ljubiteljska kultura – zdravilo proti odtujevanju. *Primorski dnevnik* 280: 11.

Mesec, Blaž. 1998. *Uvod v kvalitativno raziskovanje v socialnem delu*. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.

Občina Ivančna Gorica. Dostopno prek: <http://www.ivancna-gorica.si> (3. september 2009).

Pravilnik o postopku za izbiro in merilih za sofinanciranje kulturnih programov/projektov, ki se sofinancirajo iz proračuna Občine Ivančna Gorica. Ur. l. RS 141/2004. Dostopno prek: <http://www.uradni-list.si/1/content?id=53043> (20. julij 2009).

Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o postopku za izbiro in merilih za sofinanciranje kulturnih programov/projektov, ki se sofinancirajo iz proračuna Občine Ivančna Gorica. Ur. l. RS 17/2006. Dostopno prek: <http://www.uradni-list.si/1/content?id=71776> (20. julij 2009).

Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o postopku za izbiro in merilih za sofinanciranje kulturnih programov/projektov, ki se sofinancirajo iz proračuna Občine Ivančna Gorica. Ur. l. RS 31/2007. Dostopno prek: <http://www.uradni-list.si/1/content?id=79551> (20. julij 2009).

Prostovoljstvo. Dostopno prek: <http://www.prostovoljstvo.org> (30. avgust 2009).

Pušlar, Ksenija. 2008. *Stiška društva in možnosti njihovega delovanja na področju naravne in kulturne dediščine.* Ljubljana: Filozofska fakulteta.

Rigler, Barbara. 2009. Intervju z avtorico. Ivančna Gorica, 10. avgust.

Rudolf, Franček. 1997. Naš čas in ljubiteljska kultura. *Odsevanja* 28: 7.

Sheard, Jeane. 1995. From lady boumtiful to active citizem: Volunteering and the voluntary sector. V *An introduction to the voluntary sector*, ur. Justin Davis Smith, Voling Rochester, Rodney Hedley. London: New Routlege.

Slovenski etnološki leksikon. 2004. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Splošni pogoji poslovanja Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti. Dostopno prek: www.jskd.si/mreza/splosni_pogoji_poslovanja_07.htm (20. julij 2008).

Strmole, Jure, ur. 2006. *Zbornik ob osemdeseti obletnici ustanovitve Prostovoljnega gasilskega društva Stična.* Stična: Prostovoljno gasilsko društvo Stična.

Statut Kulturnega društva Stična. Dostopno prek: <http://www.kd-sticna.si/Default.aspx?tabid=136> (21. september 2009).

Statut Občine Ivančna Gorica. Ur. l. RS 89/04. Dostopno prek: <http://www.uradni-list.si/1/content?id=50905> (15. avgust 2009).

Tomc, Gregor. 2002. Moderna kultura. V *Cooltura. Uvod v kulturne študije*, ur. Debeljak, Aleš, 121-156. Ljubljana: Študentska založba.

Urbas, Sabina. 2001. *Financiranje kulture v občini Logatec*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Vlaj, Stane. 2004. *Lokalna samouprava: teorija in praksa*. Ljubljana: Fakulteta za upravo.

Zadnikar, Marjan. 1990. *Stična. Znamenitosti našega najstarejšega samostana*. Ljubljana: Družina.

Zakon o lokalni samoupravi. Ur. l. RS 94/2007-UPB2. Dostopno prek: http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r07/predpis_ZAKO307.html (10. avgust 2009)

Zakona o javnih skladih. Ur. l. RS 22/00. Dostopno prek: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200022&stevilka=976> (20. avgust 2009).

Zakon o Skladu RS za ljubiteljske kulturne dejavnosti. Ur. l. RS 01/96. (11. julij 2008).

Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo. Ur. l. RS 01/02. Dostopno prek: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200296&stevilka=4807> (20. avgust 2009).

Zakon o uresničevanju javnega interesa na področju kulture. Ur. l. RS 01/94. Dostopno prek: <http://www.uradni-list.si/1/content?id=70767> (20. avgust 2009).

Zaključno poročilo o izvedbi analize o izvajanju Zakona o skladu RS za ljubiteljske kulturne dejavnosti. Ur. l. RS 1-6/96, 22/00. Dostopno prek:

http://www.mk.gov.si/fileadmin/mk.gov.si/pageuploads/Ministrstvo/raziskave-analize/kulturna_politika/izvajanje_Zakona_o_Skladu_RS/ANALIZA.pdf (19. avgust 2009).

Zapisnik občnega zbora Kulturnega društva Stična. 2002. Stična: Kulturno društvo Stična.

Zapisnik občnega zbora Kulturnega društva Stična. 2003. Stična: Kulturno društvo Stična.

Zapisnik občnega zbora Kulturnega društva Stična. 2004. Stična: Kulturno društvo Stična.

Zapisnik občnega zbora Kulturnega društva Stična. 2005. Stična: Kulturno društvo Stična.

Zapisnik občnega zbora Kulturnega društva Stična. 2006. Stična: Kulturno društvo Stična.

Zapisnik občnega zbora Kulturnega društva Stična. 2007. Stična: Kulturno društvo Stična.

Zapisnik občnega zbora Kulturnega društva Stična. 2008. Stična: Kulturno društvo Stična.

Zapisnik občnega zbora Kulturnega društva Stična. 2009. Stična: Kulturno društvo Stična.

Zveza kulturnih društev Slovenije. Dostopno prek: <http://www.zveza-kds.si/> (21. avgust 2009)

8 Priloge

Priloga A: Zbrani podatki o do sedaj uprizorjenih predstavah v Stični

Leto uprizoritve:	Predstava:	Avtor:	Režija:
2009	Mali princ	Antonio De-Saint Exupery	Grega Močilnik
2008	Bolje tič v roki kot tat na strehi	Matjaž Zupančič	Tomislav Tomšič
2008	Obuti maček	Charles Perrault	Klemen Janežič
2007	Po Magrittu	Tom Stoppard	Igor Gruden
2007	Veveriček posebne sorte	Svetlana makarovič	Maja Lampret, Damijana Bijek
2006	Kava, čiki, alkohol, živci	Avtorska predstava	Dejan Spasić
2005	Pekarna Mišmaš		Gašper Genorio
2004	Arkadija	Tom Stoppard	Igor Gruden
2003	Pohujšanje v dolini Šetnflorjanski	Ivan Cankar	Igor Gruden
2002	Čombo, sončni kralj	Rokgre	Gašper Genorio
2002	Gospoda Glembayevi	Miroslav Krleža	Igor Gruden
2002	Kako pasti v... Ljubezen	Avtorski projekt	Simona Zorc
2001	Malomeščanska svatba	Bertolt Brecht	Igor Gruden
2000	Arzenik in stare čipke	Joseph Kesselring	Igor Gruden
1999	Kaj pa Leonardo	Evald Fliser	Igor Gruden
1998	Plešasta pevka	Eugene Ionesco	Igor Gruden
1998	Videoklub	Goran Gluvić	Igor Gruden
1997	Sumljiva oseba	Branko Nušič	Igor Gruden
1996	Namišljeni bolnik	Moliere	Mihael Glavan
1995	Gospod Evstahij iz Šiške	Evgene Labiche	Mihael Glavan
1990	Božji klic	Vojan Tihomir Arhar	p. France Dular
1985	Veseli večer in mi se smejemo		Mihael Glavan

1984	Poročil se bom s svojo Ženo	Marjan Marinc	Mihael Galvan
1983	Dekla Ančka	Fran S. Finžgar	Mihael Glavan
1982	Pri Obrščaku	Jurčič - Glavan	Mihael Glavan
1981	Če ti luč ne gori	Rajko Stupar	Mihael Glavan
1980	Detektiv Megla	Jože Kranjc	Maks Furjan
1979	Vdova Rošlinka	Cvetko Golar	Mihael Glavan
1978	Kaplan Martin Čedermac	France Bevk	Mihael Glavan
1977	Podlaga zakonske sreče	Jakob Alešovec	Mihael Glavan
1977	Županova Micka	Anton Tomaž Linhart	Mihael Glavan
1976	Cvetje hvaležno odklanjamo	Norman Barrash	Mihael Glavan
1975	Peg srček moj	John Hartley Manners	A. Bervar, M. Furjan
1974	Pot do zločina	Miško Kranjec	A. Bervar, M. Furjan
1974	Namišljeni bolnik	Hans Weigel	A. Bervar, M. Furjan
1973	Matajev Matija	Rado Murnik	A. Bervar, M. Furjan
1973	Veriga	Fran S. Finžgar	A. Bervar, M. Furjan
1972	Raztrganci	Matej Bor	Avgust Bervar
1972	V Ljubljano jo dajmo	Josip Ogrinec	Avgust Bervar
1971	Vozel		Avgust Bervar
1970	Detektiv Megla	Jože Kranjc	Avgust Bervar
1970	Mati in sin		Avgust Bervar
1969	Zdravnikov strežnik		Avgust Bervar
1968	Dve nevesti	Cvetko Golar	Avgust Bervar
1968	Pogodba		
1967	Zaklad		Avgust Bervar
1966	Pričarani ženin	Vladimir Novak	Avgust Bervar
1964	Analfabet in vse naše	Branislav Nušič	
1961	Vsi moji sinovi		
1952	Zmešnjava na zmešnjavo		
1948	Milijon težav	Valentin Petrovič	
1945	Razvalina Življenja	Fran S. Finžgar	

1945	Micki je treba moža	Vinko Korže	
1937	Deseti brat	Josip Jurčič	
1936	Jurij Kozjak	Josip Jurčič	
1935	Divji lovec	Fran S. Finžgar	Peter Lenarčič
1935	Vest		
1932	Grobnica grofov Borodin		
1932	Najboljši je gasilec		
1931	Utopljenec		
1930	Veriga		
1927	Ugrabljena žena Grofova		
1927	Laži zdravnikov		
1926	Mlinar in njegova hči	Ernest Raupach	

Vir: Kulturno društvo Stična (2009) in Pušlar (2008)

Priloga B: Nagrade

Nagrade in uspehi, ki jih je za svoje delo prejeli člani Kulturnega društva Stična:

- Nagrada za najbolj inovativno predstavo (Kava, čiki, alkohol, živci), ki jo je prejela gledališka skupina Drzne in lepi na 43. Dramskem Amaterskem Festivalu, Kočani, Republika Makedonija, leto 2007,
- Nagrada za najboljšo stransko žensko vlogo (Kava, čiki, alkohol, živci), ki jo je prejela Maja Lampret na 43. Dramskem Amaterskem Festivalu, Kočani, Republika Makedonija, leto 2007,
- Nagrada za najboljšo glavno moško vlogo za uprizoritev Petra (Pohujšanje v dolini Šentflorjanski), ki jo je prejel Milan Lampret, na 42. Dramskem Amaterskem Festivalu, Kočani, Republika Makedonija, leto 2006,
- Nagrada za najboljšo stransko žensko vlogo za uprizoritev županje (Pohujšanje v dolini Šentflorjanski), ki jo je prejela Tanja Jurečič na 42. Dramskem Amaterskem Festivalu, Kočani, Republika Makedonija, leto 2006,
- Nagrada za najboljšo režijo (Pohujšanje v dolini Šentflorjanski), ki jo je prejel Igor Gruden na 42. Dramskem Amaterskem Festivalu, Kočani, Republika Makedonija, leto 2006,
- Nagrada za najboljšo predstavo festivala (Pohujšanje v dolini Šentflorjanski) na 42. Dramskem Amaterskem Festivalu, Kočani, Republika Makedonija, leto 2006,
- Zlata Linhartova značka, ki jo je prejel režiser Igor Gruden za izjemne dosežke v ljubiteljski gledališki dejavnosti, leto 2001,
- Jurčičeva nagrada Občine Ivančna Gorica za izjemne dosežke na področju kulture, leto 2000,
- Zlata Linhartova značka, ki jo je prejel Sašo Porenta za vlogo Trzavega šaljivca v predstavi "Kaj pa Leonardo?", leto 1999. (Kulturno društvo Stična)